

Κόνιτσα

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΗΣ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ —
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1970

Ἄρ. 93 - 94. Ἔτος Θ'

"ΚΟΝΙΤΣΑ"
ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΗΣ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΒΥΣΣΗΣ & ΚΑΪΡΗ 2
ΑΘΗΝΑΙ

ΚΡΟΥΣΚΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ

Κόνιτσα

ΚΟΝΙΤΣΑ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΗΣ

Ἐκδιδόμενον ἐν Ἀθήναις ὑπὸ τοῦ Συνδέσμου Κονιτσιωτῶν «Ο ΑΩΟΣ»
ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ: ΔΗΜ. ΜΗΛΙΓΚΟΣ, Λεωφ. Ἀλεξάνδρας 53, Ἀθήναι

ΓΡΑΦΕΙΑ: Βύσσης καὶ Καίρη 2 — ΑΘΗΝΑΙ

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Ἐσωτερικοῦ: Δρ. 100 — Κοινοτήτων: Δρχ. 150 — Ἐξωτερικοῦ: Δολλάρια 8
Διὰ τοὺς κατοίκους τῆς περιοχῆς Κονίτσης δρχ. 75

Διευθυντής: ΑΛΕΞ. ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ, Ἀγίας Ζώνης 48—Ἀθήναι

Τυπογραφείου: Κ. Ἀθανασίου, Ἀριστοφάνους 9 — Περιστέρι

Ἀνταποκριτὴς ἐν Κονίτσει: ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΕΥΘΥΜΙΟΥ

Ἀντιπρ)πος ἐν Ἰωαννίνοις: ΑΡ. ΠΥΡΡΟΣ δικηγόρος, ὁδὸς Μπότσαρη τηλ. 654

» ἐν Θεσ)νίκη: Κ. ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ ἰατρός, ὁδὸς Ἰκτίνου 4, τηλ. 78.949

Ἐμβάσματα: ΔΗΜ.ΜΗΛΙΓΚΟΝ, Λεωφ. Ἀλεξάνδρας 83 (Τομεὺς 702)

Ἀλληλογραφία: ΑΛΕΞ. ΛΑΜΠΡΙΔΗΝ Ἀγίας Ζώνης 48 — Ἀθήναι

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΚΩΝ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ	: Ὁ Σμόλικας
Β. ΛΑΜΠΡΙΔΗ-Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ	: Ἡ Βιοτεχνία περιοχῆς Μετσόβου
ΓΙΑΝ. Λ.	: Παζαριοῦ ἀνατομῆ
ΧΡ. ΚΟΤΥΛΙΑ	: Θυμᾶμαι
Α. ΕΥΘΥΜΙΟΥ	: Ὁ Γιώργας τῆς Μηλιάς
Β. ΝΙΚΟΠΟΥΛΟΥ	: Τὸ θρηνητικὸ συναξάρι ἐνὸς χωριοῦ
ΓΕΩΡ. ΠΑ·Ι·ΣΙΟΥ	: Ἐνθυμήματα
Α. ΕΥΘΥΜΙΟΥ	: Κώστας Τζάλλας
Τοῦ ἀνταποκριτοῦ μας	: Νέα ἀπὸ τὴν πατρίδα

Ἡ Βιοτεχνία περιοχῆς Μετσόβου

Ὑπὸ τῶν κ.κ.

ΒΑΣ. ΛΑΜΠΡΙΔΗ Γεωπόνου

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ Δασολόγου

Μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι πολλοὶ τῆς Ἐπαρχίας Κονίτισης θὰ φροντίσουν νὰ ἐνισχυθοῦν ἀπὸ τὴν ΑΤΕ διὰ τὴν δημιουργίαν βιοτεχνικῶν ἐργαστηρίων οὕτως ὥστε νὰ κερδίσουν ἀρκετά, χρησιμοποιοῦντες τὰς δύο γενικῶς ὑπαρχούσας πρώτας ὕλας τῆς Ἐπαρχίας μας τὸ ξύλο καὶ τὸ ἔριον δημοσιεύομεν ἀκολουθῶς συνοπτικὰ τί γίνεται σήμερον εἰς τὴν γειτονικὴν περιοχὴν τοῦ Μετσόβου. Τὸ παράδειγμα πάντοτε εἶναι χρήσιμο καὶ εἰς τὰς περισσοτέρας τῶν περιπτώσεων ξεπερνιέται εἰς ἀρτιότητα ὅταν οἱ παραδειγματιζόμενοι τὸ θελήσουν.

Ἡ κωμόπολις τοῦ Μετσόβου ἀριθμοῦσα περὶ τοὺς 3500 κατοίκους (650 οἰκογένειαι) κεῖται 60 χιλ. ΒΑ τῶν Ἰωαννίνων.

Ἡ ὄρεογραφικὴ καὶ τοπογραφικὴ διαμόρφωσις τῆς περιοχῆς, ἐν συνδυασμῶ πρὸς τὴν περιορισμένην καλλιεργήσιμον ἔκτασιν, τὴν ὑπαρξιν ἐκτεταμένων βοσκο-

τόπων καὶ ἱκανοποιητικῆς δασοκαλύψεως συνετέλεσαν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς χαρακτηριζούσης τὴν περιφέρειαν οἰκονομίαν, ἣτις στηρίζεται κατὰ βάσιν εἰς τοὺς πόρους τῆς κτηνοτροφίας καὶ τῆς δασικῆς παραγωγῆς, ὡς καὶ εἰς τὴν μεταποίησιν τῶν ἐκ τῶν κλάδων τούτων ἀναπολαμβανόμενων πρώτων ὑλῶν (ἔριον - ξυλεία).

Αἱ αὐταὶ οἰκονομικαὶ καὶ φυσικαὶ συνθήκαι ἐπικρατοῦσι καὶ εἰς τὰ πέριξ χωρία ἤτοι Μηλιᾶν (κάτοικοι 1100) καὶ Ἀνήλιον (κάτοικοι 750).

Ἀρχικῶς θεβαίως ἀνεπτύχθη ὁ κλάδος τῆς κτηνοτροφίας, ὅστις καὶ σήμερον ἀποτελεῖ τὴν βάσιν τῆς οἰκονομίας τῆς περιοχῆς.

Πλέον τοῦ ἐπιτυγχανομένου ἐκ τῆς ἐκποίησεως τῶν κτηνοτροφικῶν προϊόντων εἰσοδήματος, σοβαρῶς συνέβαλεν εἰς τὴν οἰκονομίαν τῆς περιοχῆς ἡ χρησιμοποίησις ἰδίᾳ τοῦ ἐρίου διὰ τὴν ἐν οἴκῳ κατασκευὴν εἰδῶν ἐνδυμασίας τῶν κατοίκων καὶ λοι-

ΠΡΟΣΚΛΗΣΙΣ

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Συνδέσμου Κονιτισιωτῶν «ὁ Ἄωος» καλεῖ τὰ μέλη τοῦ Συνδέσμου, τοὺς ἀναγνώστες τοῦ περιοδικοῦ «Κόνιτσα» καὶ τοὺς φίλους τῆς Κονίτισης νὰ λάβουν μέρος εἰς τὴν συνεστίασίν του ἣτις λαμβάνει χώραν τὴν 19ην Μαρτίου 1970 ἡμέραν Πέμπτην καὶ ὥραν 9.30 μ.μ. Εἰς τὸ Κέντρον «Ρεγγίνα», ὁδὸς Μηθύμνης ἀρ. 32 (Πλατεία Ἀμερικῆς) τηλ. 811.957.

Μουσικὸ πρόγραμμα μὲ τοὺς ἀδελφοὺς Κατσάμπα. Διάφορα νούμερα. Χορευτικὸ πρόγραμμα.

Τάμπλ - ντ' - ὄτ, δρχ. 125 κατ' ἄτομον.

πῶν εἰδῶν οἰκιακῆς χρήσεως. Οὕτω ἄπασαι σχεδὸν αἱ οἰκογένειαι κατέχουσι ἀργαλειοὺς ἐγχωρίας κατασκευῆς, εἰς τὴν χρῆσιν τῶν ὁποίων εἰδικεύονται κατὰ παράδοσιν τὰ θήλεα μέλη τῶν οἰκογενειῶν.

Κατὰ τὰ τελευταῖα 15 ἔτη τὰ κατασκευαζόμενα ἐν οἴκῳ ὑπὸ τῶν θηλέων μελῶν ὡς ἀνωτέρω εἶδη ἔτυχον εὐρυτέρας διαδόσεως καὶ διατίθενται τόσον εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ὅσον καὶ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ὑπὸ τὴν γενικὴν ὀνομασίαν «Εἶδη Λαϊκῆς Τέχνης Μετσόβου».

Οὕτω ἀπασχολοῦνται σήμερον ἐν οἴκῳ πλέον τῶν 300 γυναικῶν, αἱ ὁποῖαι κατασκευάζουν διὰ τῶν ἐγχωρίων ἀργαλειῶν ὑφαντὰ εἶδη καὶ προσπορίζονται εἰσόδημα 5 — 15000 δρ. ἑτησίως ὡς ἀμοιβὴν τῆς ἀπασχολήσεώς των.

Διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν ἀναγκῶν τῶν βιοτεχνίδων εἰς νήματα λειτουργοῦσι ἐν Μετσόβῳ - δύο ἐργαστήρια κατεργασίας τοῦ ἐρίου μετὰ τοῦ ἀπαραιτήτου μηχανικοῦ ἐξοπλισμοῦ εἰς λαναριστικὰς μηχανάς, κλωστήρια, φυτιλιέρας, ἀνοίκτας κλπ.

Ἡ διάθεσις τῶν παραγομένων βιοτεχνιμάτων διενεργεῖται συνήθως διὰ μέσου μεταπρατῶν, οἱ ὁποῖοι διοχετεύουσιν ταῦτα εἰς τουριστικὰ συνήθως κέντρα τοῦ ἐσωτερικοῦ καὶ εἰς ὠρισμένους οἴκους τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Ἐπίσης μικρὸν ποσοστὸν τῆς παραγωγῆς διατίθεται ἐπὶ τόπου εἰς Μέτσοβον εἰς τοὺς διερχομένους περιηγητὰς (τουρίστας) ἀπὸ εἰδικὰ καταστήματα εἰδῶν λαϊκῆς τέχνης.

Ἡ διατήρησις τοῦ τοπικοῦ χρώματος μετὰ ὑλικῶν καλῆς ποιότητος καὶ γνησίας χειροποιήτου κατασκευῆς τῶν ὑφαντῶν ἀποτελοῦν ἀπαραίτητον προϋπόθεσιν διὰ τὴν διάθεσιν τῶν προϊόντων.

Διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῆς δαπάνης ἀγορᾶς πρώτων ὑλῶν ἤρχισε κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἡ ἐνίσχυσις ὑπὸ τοῦ Πρακτορείου ΑΤΕ Μετσόβου τῶν μεμονωμένων ὡς ἄνω βιοτεχνίδων διὰ βραχ)σμων δανείων ὡς καὶ μικροῦ ἀριθμοῦ βιοτεχνῶν.

Οὕτω κατὰ τὸ ἔτος 1968 ἐχορηγήθησαν βραχ)σμα δάνεια ὕψους πιστώσεως 985.000 δραχ.

Ὁ ἕτερος βασικὸς διὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ Μετσόβου Κλάδος τῆς ξυλοβιοτεχνίας

ἀναπτυχθεὶς ἐπίσης ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ὡς ἀποτέλεσμα τῆς ἀξιοποιήσεως τῶν ἐπιτοπίως παραγομένων προϊόντων διὰ τὴν δημιουργίαν ἐπιπροσθέτου εἰσοδήματος, ἔτυχε κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἀξιολόγου ἐξελίξεως καὶ συμβάλλει κατὰ σοβαρὸν ποσοστὸν εἰς τὴν διαμόρφωσιν τοῦ ἀκαθάριστου οἰκογενειακοῦ εἰσοδήματος τῆς περιοχῆς.

Πολὺ πρὸ τοῦ ἔτους 1940 καὶ λόγῳ ἐλλείψεως ὀδικοῦ δικτύου διὰ τὴν μεταφορὰν τῶν δασικῶν προϊόντων ἐκ τῶν δασῶν τῆς περιφερείας πρὸς τὰ κέντρα καταναλώσεως, σημαντικὸς ἀριθμὸς ἐκ τῶν κατοίκων τῶν Κοινοτήτων Μετσόβου, Μηλέας, Χρυσοβίτσης καὶ Βοτονοσίου ἀπησχολεῖτο μετὰς δασικὰς ἐργασίας καὶ παραλλήλως μετὴν βιοτεχνίαν τοῦ ξύλου.

Ἐν Μετσόβῳ ἐλειτούργουν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην δύο ὑδροπρίονα καὶ μικρὸς ἀριθμὸς πριονοκορδελλῶν διὰ τὴν κατεργασίαν τῆς ξυλείας.

Κυρίως ὁμως ἡ βιοτεχνία τοῦ ξύλου συνίστατο τότε εἰς τὴν κατεργασίαν ἐν οἴκῳ παρ' ἐκάστου βιοτέχνου μικρᾶς ποσότητος ξυλείας (10 - 15 κ.μ.) δι' ἐργαλείων χειρὸς πρὸς παραγωγὴν διαφόρων ξυλίνων ἐργαλείων καὶ σκευῶν χωρικῆς χρήσεως, τὰ ὁποῖα μετεφέροντο διὰ ζῶων εἰς τὰ κέντρα καταναλώσεως.

Οὕτω ἐκ τῆς ξυλείας ὄξυᾶς παρήγοντο γεωργικὰ ἐργαλεῖα (καρπολόγια, δικράνια, πτύα, στυλεοί, δόγκες διὰ τυροβάρελα, σκελετοὶ σαγμάτων).

Ἐκ τῆς ξυλείας τῆς Λευκοδέρμου Πεύκης (κ. ρόμπολο) παρήγοντο οἰνοβάρελα ὑδροβάρελα, κάδοι καὶ δοκάνες ἰδία εἰς τὴν Κοινότητα Μηλέας.

Κατὰ τὰ μεταπολεμικὰ ἔτη ἡ χρῆσις τόσον τῶν γεωργικῶν ἐργαλείων, ὅσον καὶ τῶν σαγμάτων (λόγῳ περιορισμοῦ τῶν φορτηγῶν ζῶων) ἐμειώθη σημαντικὰ καὶ ἡ ξυλοβιοτεχνία προοδευτικῶς ἔλαβεν ἑκτασιν εἰς τοὺς τομεῖς τῆς βαρελοποιίας, τῆς κατασκευῆς εἰδῶν οἰκοδομικῆς (κουφώματα κλπ), τῆς κατασκευῆς κιβωτίων συσκευασίας φρούτων, κυψελῶν κλπ καὶ τῆς κατασκευῆς ξυλογλύπτων εἰδῶν λαϊκῆς τέχνης.

Παραλλήλως κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον εἰς τὴν κωμόπολιν τοῦ Μετσόβου ἡ ὑπὸ μορ-

φὴν οἰκοτεχνίας ἀσκουμένη βιοτεχνία τοῦ ξύλου ἔλαβεν ἐργαστηριακὴν μορφήν.

Εἰς τὸ τελευταῖον τοῦτο συνετέλεσε ἡ κατασκευὴ ὀδικοῦ δικτύου ἐξυπηρετοῦντος τὴν μεταφορὰν πρώτων ὑλῶν καὶ βιοτεχνημάτων εἰς ποσότητας καὶ κυρίως ἡ ἀσκηθεῖσα ὑπὸ τῆς ΑΤΕ Πιστωτικῆ Πολιτικῆ διὰ τῆς παροχῆς τῶν πάσης φύσεως δανείων εἰς τὸν τομέα τῆς ξυλοβιοτεχνίας, ἐν συνδυασμῶ καὶ πρὸς τὴν παροχὴν ὁδηγιῶν καὶ κατευθύνσεων ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων πρὸς τοῦτο τεχνικῶν ὑπαλλήλων τῆς.

Οὕτω κατ' ἀρχὴν ἅπαντα τὰ δι' ἐργαλείων χειρὸς ἢ πεπαλαιωμένων μηχανικῶν μέσων λειτουργοῦντα ἐργαστήρια μετετράπησαν εἰς μηχανοκίνητα διὰ τῆς ἀγορᾶς καὶ ἐγκαταστάσεως συγχρόνων μηχανημάτων. Ἐπίσης αἱ ὑπὸ μορφήν οἰκοτεχνίας λειτουργοῦσαι μονάδες ἀπέκτησαν ἐργαστηριακὴν μορφήν διὰ τῆς ἐγκαταστάσεως τοῦ ἀπαραιτήτου μηχανικοῦ ἐξοπλισμοῦ.

Ἡ ἐργατικότητα, ἡ τεχνικὴ κατάρτισις καὶ ἡ συνέπεια τῶν βιοτεχνῶν εἰς τὰς ὑποχρεώσεις των ἔναντι τῶν ἀπαιτήσεων τῆς ἀγορᾶς καὶ τῆς ἐξοφλήσεως τῶν πρὸς τὴν Τράπεζαν ὑποχρεώσεων των συνετέλεσαν εἰς τὴν προοδευτικὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἐργασιῶν των καὶ τὴν δημιουργίαν ἀξιολόγων μονάδων ξυλοβιοτεχνίας.

Συγχρόνως ἀναλόγως πρὸς τὴν πρόοδον τῶν ἐργασιῶν καὶ τῆς δυναμικότητος τῶν μονάδων κατεβλήθη προσπάθεια διὰ τὴν ἀπόκτησιν οἰκοπέδων ἐξυπηρετομένων δι' αὐτοκινητοδρόμου καὶ μονίμων κτιριακῶν ἐγκαταστάσεων διὰ τὴν ἄνετον καὶ μόνιμον στέγασιν τῶν βιοτεχνῶν.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον οἱ βιοτέχναι ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ τους νὰ ἀποκτήσουν σύγχρονον μηχανικὸν ἐξοπλισμὸν καὶ τὰς ἀπαιτούμενας ἐγκαταστάσεις εἰς ὑπόστεγα καὶ ἀποθηκευτικούς χώρους ἐδημιούργησαν ἀναλόγως πρὸς τὴν δυναμικότητα τῶν ἐργαστηρίων των ἀξιολόγους μονάδας σημαντικῆς ἀξίας.

Διὰ τὸν σκοπὸν αὐτὸν ἐχορηγήθησαν ὑπὸ τῆς ΑΤΕ μεσο)σμο δάνεια εἰς σημαντικὸν ἀριθμὸν ξυλοβιοτεχνῶν τόσον ἐκ τῶν ὁμαδικῶν πιστώσεων, τῶν τιθεμένων εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ Πρακτορείου Μετσόβου,

ὅσον καὶ δι' εἰδικῶν διαταγῶν τοῦ Κεντρικοῦ Καταστήματος.

Ἐκτὸς τῆς κωμοπόλεως Μετσόβου ἡ βιοτεχνία ὑπὸ ἐργαστηριακὴν μορφήν ἀνεπέυχθη εἰς τὰ χωρία Ἀνήλιον καὶ Μηλέαν.

Εἰδικῶς εἰς Μηλέαν ἡ ξυλοβιοτεχνία ἀσκεῖται κατὰ παράδοσιν ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ὑπὸ τὴν μορφήν τῆς οἰκοτεχνίας διὰ τὴν παραγωγὴν ἰδία γεωργικῶν ἐργαλείων (στυλεῶν κλπ) καὶ βαρελίων οἴνου.

Μετὰ τὴν πρὸ 2)ετίας ἠλεκτροδότησιν τῆς Κοινότητος ὑπὸ τῆς ΔΕΗ προβλέπεται ὅτι προοδευτικῶς σημαντικὸς ἀριθμὸς ξυλοβιοτεχνῶν θὰ προβῇ εἰς τὴν μετατροπὴν τῶν χειροκινήτων εἰς ἠλεκτροκίνητα ἐργαστήρια.

Εἰς τὸν Δῆμον Μετσόβου καὶ τὸ χωρίον Ἀνήλιον παρουσιάζεται ὡς κάτωθι ἡ κατανομὴ ἐργαστηρίων καὶ ἀπασχολουμένου προσωπικοῦ:

	Ἐργαστήρια			Προσωπικὸν		
	ἐπὶ ἀτομικῆς βάσεως	ἐπὶ ὁμαδικῆς βάσεως	Σύνολον ἐργαστηρίων	οἰκογεν. περιβάλλον	ξένοι ἐργατοτεχνῖται	Σύνολον
α) Μέτσοβον	18	26	44	80	46	126
β) Ἀνήλιον	3	6	9	18	10	28
Σύνολον	21	32	53	98	56	154

Ἐκτάκτως ἀσχολοῦνται πέραν τοῦ ἀνωτέρω προσωπικοῦ ἀγωγεῖς ζῶων διὰ τὴν μεταφορὰν τῆς ξυλείας καὶ βιοτεχνημάτων, εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν τὰ ἐργαστήρια δὲν ἐξυπηρετοῦνται δι' αὐτοκινητοδρόμου.

Ἐκ τῶν 44 ἐργαστηρίων τῆς κωμοπόλεως Μετσόβου 4 ἤδη ἀντικαθίστῶνται διὰ νέων συγχρόνων ἐργαστηρίων ἢ ἐπεκτείνονται ἐγκριθέντων τῶν σχετικῶν δανείων, ἕτερα δὲ 8 χρήσουσι ὁμοίως ἀντικαταστάσεως. Προβλέπεται μέχρι τέλους τοῦ ἔτους,, πλέον τῶν 4 ἐγκριθέντων διὰ τὸν σκοπὸν τοῦτον δανείων νὰ ὑποβάλωσι αἰτήσεις ἕτεροι δύο βιοτέχναι.

Τὸ κόστος ἀνεγέρσεως τῶν ἐργαστηρίων θὰ κυμανθῇ ἀπὸ 100 - 150.000 δρ.

Ἐκ τῶν 9 ἐργαστηρίων τοῦ Ἀνηλίου ἓν ἀντικαθίσταται διὰ νέου, ἐγκριθέντος

Παζαριού ἀνατομή

(Συσχετισμὸς σὲ παρένθεση)

Τοῦ κ. ΓΙΑΝ. Λ.

ΙΣΤ'

Τὸ Ἄρβανο (ἀδιόρθωτα αἰσθαντικοὶ στὰ θέματα τῆς γλώσσας οἱ βυζαντινοὶ λόγιοι μετάτρεπαν τὸ βαρβαρικὸ ρ, σὲ λ κι ἔλεγαν: τὸ Ἄλβανο) εἶναι μιὰ ἐκτεταμένη περιοχὴ τῆς κεντρικῆς καὶ βόρειας Ἀλβανίας.

Βουνά, ὄροπέδια καὶ πάλι βουνά. «Πολλίχνια, ἀτραποὶ καὶ Κλεισοῦραι». . . Οὔτε ἄνθρωποι, οὔτε ἀγρίμια ἔβρισκαν ἄκρη σ' αὐτοὺς τοὺς χώρους. Ἄγριος τόπος. Ἀραιοκατωκημένος. Ἄγριος κι' ὁ λαὸς (πρωτόγονος). Οἱ Ἀρβανίτες. Ποιμενικὲς νομάδες, ἀσχημάτιστες πολιτικά, μέσ' τὴν περίεργη «οἰκογενεὴ Κοινωνία» τοῦ Βυζαντίου, μὲ μιὰ ἔντονη, σχεδὸν μανιακὴ, θεμελιακὴ ὁμῶς στὴν κοινωνικὴ τους συγκρότηση, ἀντίληψη κι' ἐκτίμηση στὸ συγγενικὸ δεσμὸ τοῦ αἵματος καὶ στὸ ρόλο τῶν ἀρσενικῶν σὰν προστατῶν τῆς οἰκογένειας.

Ἀδύνατοι, ψηλοί, καθαρὰ Δυναρικοί, μὲ μεγάλα κομμένα σὲ κάθετες γραμμὲς κεφάλια — βραχυκέφαλα — καὶ μὲ γαμπῆς μύτες.

Φημίζονταν τότε, (τὸν ἐνδέκατο αἰῶνα ποὺ τοὺς πρωτοαναφέρουν μὲ τ' ὄνομα τοῦτο τὰ βυζαντινὰ κείμενα, ξέχωρα ἀπ' τοὺς ἄλλους Ἰλλυριοὺς) γιὰ τὸ σκληρὸ τους χαρακτήρα, τὴν παθιασμένη τους διάθεση γιὰ πλιάτσικο, τὴν ἀξιοσύνη τους στὴν καβαλλαρία, καὶ τὴν ὀρμητικότητά τους στὴ μάχη. Ἐπεφταν στὸν ἀντίπαλο (στὸν ὁποιοδήποτε ἀντίπαλο, ἀκόμα καὶ στοὺς ἄλλους Ἀρβανίτες, ἂν τύχαινε νὰ βρίσκωνται σ' ἐχθρικὰ στρατόπεδα, μισθοφόροι) κρατώντας στὸ δεξιὸ τους χέρι ἕνα τεράστιο δόρυ, ποὺ στὴν «ἐκ τοῦ συστάδην» ἐπαφή, ἀντικαθιστοῦσαν μ' ἕνα κοντὸ χοντρὸ ρόπαλο, γιομάτο ρόζους. Κι ἔσπαγαν κεφά-

σχετικοῦ δανείου. Ὁμοίως ἕτερα δύο θὰ συγχωνευθοῦν εἰς ἕν, προβλέπεται δὲ ὅτι θὰ ὑποβάλωσι αἴτησιν οἱ βιοτέχναι πρὸς ἀνέγερσιν νέου κτιρίου, τὸ κόστος κατασκευῆς τοῦ ὁποίου θὰ ἀνέλθῃ εἰς 120.000 δραχ. περίπου.

λια. Ἐσπερναν τὸν τρόμο. Φαίνεται ἀκόμα, πῶς οἱ Ἀρβανίτες γύμναζαν καὶ κυνηγετικὰ σκυλιά, κι ἦσαν μοναδικοὶ «περὶ τῶν συῶν θήρας καὶ ἄρκτων καὶ νεβρῶν καὶ ἐλάφων καὶ λαγωῶν καὶ τῶν ἄλλων κνωδάλων» . . .

Ἀπόγονοι τῶν Ἰλλυριῶν, ὡς ἦσαν, κάθε καλοκαίρι, ὅταν τὰ γενήματα στὸν κάμπο ἦσαν μαζεμένα, «χτύπαγαν» κάποια πλουσώτερη γειτονικὴ περιοχὴ. Ἄρπαζαν, ὅτι πρόφταιναν καὶ γύρναγαν καλπάζοντας στὸν τόπο τους. Ὅλο τὸ χειμῶνα παραμόνευαν στὰ περάσματα ὀπλισμένοι κι ἐτοιμοπόλεμοι, μὴ λάχει κι ὑποστοῦν ἀντεκδικήσεις.

Εἶχαν ὁμῶς βαθεῖα χωμένες τὶς ρίζες τους σ' ἐκεῖνα τ' ἄγονα χῶματα.

**

Στὰ χρόνια, ποὺ ὁ Βασίλειος Βουλγαροκτόνος «ἔβαζε σὲ τάξη» τὴν Ἡπειρο καὶ τὴν Ἀλβανία, μπλέχτηκαν κι αὐτοὶ στὸ ἔμπα-ἔβγα τῶν Βουλγάρων. Ἀναστατώθηκαν τὰ χωριά τους. Διαλύθηκαν τὰ κοπάδια τους. Ἐχασαν τὴ βολή τους. Ἀρχὲς τοῦ ἐνδέκατου αἰῶνα.

Δὲν ἦταν μιὰ, δὲν ἦταν δυὸ οἱ χρονιές. Τὸ κακὸ τράβηξε πολὺ. Καὶ δὲν ἔπαιρνε ἄλλο. Ἀδύνατο νὰ σταθῆς ἀπόμακρα καὶ νὰ λουφάξης σὰ λαγός, ἴσαμε ποὺ νὰ περάσῃ ἡ ἀναταραχὴ, γιὰ νὰ ξαναβγῆς στὸ μείντάνι. Οἱ χειμῶνες στὰ μέρη τοῦτα εἶναι σκληροί. Ἡ γῆ φτωχὴ. Δὲν ὑπάρχουν περιθώρια. Ἐτσι οἱ πιὸ τολμηροί, ὁ ἕνας ὕστερ' ἀπ' τὸν ἄλλο, ξέκοβαν. Ἐπαιρναν τὶς φάρες τους καὶ τραβοῦσαν πρὸς τὸ Νοτιῶν. Ἀλλάζαν γιὰτάκι καὶ ξέμνησκαν στοὺς κάμπους τοῦ Ἀῶου. Ἀπ' τὰ ὄρια τῆς Κόνιτσας, τὸ θέμα τῆς Ληβίσδας (τὰ Μεσογέφυρα καὶ τὸ Λεσκοβίκο), μέχρι τὸν Αὐλώννα. Ἄλλοῦ μ' ἐτὸ ζόρι. Ἄλλοῦ μὲ τὴ συναίνεση τῶν τοπικῶν ἀρχόντων, ποὺ τοὺς εἶχαν ἀνάγκη καὶ τοὺς πρόνοιαζαν, σὰν καλλιεργητές. Μοναδικὴ ὑποχρέωσή τους νὰ πληρώνουν τὸ «δέκατο» κι ἕνα φόρο γιὰ κάθε καπνὸ (κάθε

είκογένεια). Σὲ καιρὸ πολέμου ὁμως ἔπρεπε ν' ἀκολουθοῦν τὸν «αὐθέντη», σὰ «στρατιῶτες». Ἔτσι ἔγιναν γνωστοὶ καὶ στὰ δικά μας μέρη οἱ ἄρβανίτες. Κακοὶ γείτονες. Δύσκολοι στὶς συναλλαγές. Ἄσυνεννόητοι. Κεφάλια ἀγύριστα. «Μ π ε σ α λ ί δ ε ς» ὁμως, ὅπως ἔλεγαν, καὶ τραχιοὶ πολεμιστὲς - μισθοφόροι στὴν ὑπηρεσία τῶν τοπικῶν ἀρχόντων.

Μὲ τὸν «ταραξία» Βυζαντινὸ στρατηγὸ τοῦ Δυρραχίου Βασιλάκι, ποὺ τοὺς παίρνει ἐνάντια στὴν Πόλη, γλυκαίνονται ἀπ' τὸ πλιάτσικο, κι ἀποκτοῦν τὴν πείρα τῶν μεγάλων στρατῶν. Δὲν ἔχει σημασία ποὺ διαλύονται κοντὰ στὸν Ἄξιό. Πείρα εἶναι κι αὐτή.

Μπαίνουν ἔπειτα στὴ δούλεψη τῶν ἐπιδρομῶν: τοῦ Ροβέρτου Γυῖσκάρδου, ποὺ μὲ τὸ γιό του Βοῦμούντο, τὸν τρομερὸ τοῦτο Νορμανδό, πιάνουν, δῆθεν ν' ἀποκαταστήσουν ἕνα γελοῖο Ψευδομιχαήλ, σὰ δικαιώματά του «ἐπὶ τοῦ θρόνου τῶν Ρωμαίων». Κι ὀργώνουν τὴν Ἑπειρο Νορμανδοὶ κι Ἄρβανίτες. Πέφτουν στὸ πλιάτσικο καὶ δὲν ἀφήνουν τίποτα ὄρθιο. Στρατοπεδεύουν σὰ Γιάννινα καὶ τοὺς κοντινοὺς κάμπους. Ἐνδεκα μῆνες. Ἀπ' τὸ Μάρτη τοῦ 1082 μέχρι τὶς ἀρχές τοῦ 1083. Ὁ Βοῦμούντος ὁμως δὲν εἶναι κοντόφθαλμος, σκοπεύει μακρὰ. Δὲν εἶναι ἄνθρωπος τοῦ ἑφήμερου.

«Τὰ τείχη περιαθήσασαι καὶ τὴν τοῦ Κάστρου ἀκρόπολιν», φτιάχνει σὰ Γιάννινα τοὺς δυὸ πύργους καὶ τὴν τάφρο γύρω - γύρω ἀπ' τὸ Κάστρο, «ληϊζόμενος ἅμα τὰς παρακειμένους πόλεις καὶ χώρας». Ἄτυχοι ὁμως στάθηκαν κι ἐδῶ οἱ Ἄρβανίτες. Τοὺς βγήκε τὸ πλιάτσικο ξυνό. Ὁ ξανθὸς καὶ γαλανομάτης τοῦτος Γολιάθ τῶν Νορμανδῶν, μὲ τοὺς πλατιοὺς ὤμους, ὁ «κατὰ πολυκλείτιον κανόνα ἐνηρμονισμένος» τῆς Ἄνας Κομνηνῆς, (κείνης τῆς τρομερῆς γυναίκας ποὺ δὲν κατάφερε ν' ἀνεβῆ στὸ Βυζαντινὸ θρόνο), ὁ ἀσύγκριτος Βοῦμούνδος, δὲν μπόρεσε ν' ἀντισταθῆ στὴν ἐφευρετικότητα τοῦ Βυζαντινοῦ Δαυΐδ, τοῦ παμπόνηρου κι ἀνοιχτομάτη ἀλλ' εἰς ἄκρον τολμηροῦ, Ἄλέξ η Κομνηνοῦ.

Τὸ Σάββατον τῆς Τυρινῆς χαρεῖς, Ἄλέξιε, ἐνόησές το, καὶ τὴ Δευτέραν τὸ πρωτὶ ὑπᾶς καλῶς γεράκιν μου...

Διαλύθηκε στὸ Δομένικο, ἔξω ἀπ' τὴ Λάρισα...

Μὲ τὸν Κομνηνοῦκα Μιχαήλ, Βυζαντινὸ ἄρχοντα κι ἰδρυτὴ τοῦ Δεσποτάτου τῆς Ἑπείρου, σὰ 1205, τοῦτον τὸν «πολιστὴν καὶ σωτῆρα πολιοῦχον» τῶν Γιαννίνων, ποὺ τοὺς περιπλανώμενους ἀπ' τὴ φράγκικη κατάκτηση ἄρχοντες βυζαντινοὺς περιμάζεψε σὰ Γιάννενα καὶ «ἐνὶ ἐκάστῳ τούτων... τόπους κατοικίας καὶ μονὰς κατ' ἀξίαν» ἔδωσεν... καὶ μὲ τὸ διάδοχό του τὸν γενναῖο Θεόδωρο Δούκα Κομνηνὸ «εὐσθενῆ βριαρόχειρα, ἐχθρὸ ἀπροσπέλαστο», οἱ ἄρβανίτικες φάρες, τῆς κοιλάδας τοῦ Ἄωου καὶ τῆς χώρας τοῦ Ἄρβάνου, χριστιανοὶ κι αὐτοί, ἀποχτοῦν τὴ συνείδηση τοῦ ντόπιου, τοῦ Ἑπειρώτη. Δένονται μὲ τὸ Δεσποτάτο. Καὶ πολεμοῦν γι' αὐτό... Ὅσοι ξεχωρίζουν ἀπ' τὴ φάρα, παίρνουν ὀφθίκια στὴν ἱεραρχία τῶν Δεσποτῶν. Ἀποχτοῦν ἐπιρροὴ στὶς γειτονικὲς περιφέρειες. Συμπεθερεύουν μὲ τοὺς ντόπιους ἄρχοντες... Ἦταν ἀκόμα τὰ πράγματα ἀξεκαθάριστα. Τὰ ἔθνικα περιγράμματα σ' αὐτὸ τὸν χῶρον ἀσταθεροποιήτα.

Ἐποχὴ ποὺ ἀνέβαινε ἡ στάθμη τῆς περιοχῆς. Ξαναχτίζονταν τὰ ἐρειπωμένα κάστρα. Μεγάλωναν οἱ Πολιτεῖες καὶ πύκνωναν μὲ λογῆς - λογῆς ἄρχοντες τοῦ παρᾶ καὶ τοῦ πνεύματος, ποὺ ἔφευγαν ἀπὸ τὴν φραγκοκρατούμενη περιοχὴ καὶ κατάφευγαν ἐκεῖ. Δυνάμωναν τὰ Παζάρια καὶ πλάταιναν οἱ ὀρίζοντές τους.

Γιὰ τοὺς Ἄρβανίτες ὁμως, ἄλλο εἶναι νᾶσαι Ἑπειρώτης — νᾶχης νὰ κάνης μὲ τοὺς διπλανοὺς γείτονες ποὺ σὲ ξέρουν καὶ τοὺς ξέρεις — κι ἄλλο βυζαντινός. Τὰ πράγματα ἀπλώνονται, μπαίνουν στὴν ἀχλή, μπερδεύονται. Δὲν βρίσκεις ἄκρη.

Τοὺς βυζαντινοὺς τοῦ Θεόδωρου Δούκα Λάσκαρη, ποὺ στὶς βόρειες περιοχὲς τοῦ Ἄρβάνου ἀντικατέστησαν τὸ Δεσποτάτο, τοὺς βλέπουν σὰν ἐχτροὺς. Κι ἀγριεύουν...

Τί σημασία ἔχει, ἂν σὲ μιὰ δύσκολη ὥρα, τότε ποὺ ὁ Μέγας Λογοθέτης Γιώργος Ἀκροπολίτης κι ὁ Σεβαστοκράτωρ Γιάννης Παλαϊολόγος, τοὺς ἔσφιξε τὰ λουριά κι ἀναγκάστηκαν κι αὐτὸν ἀκόμα τὸν Δεσπότη τους, τὸ Μιχαήλ Κομνηνὸ, ν' ἀφήσουν σύζυλο στὴν «ἰππήλατο Αὐλώνα». Ἀνάγκη ἦταν... Κι ἔτσι ὅταν ὁ Κάρολος ὁ Ἀντεγανικός, βασιλεὺς τῆς Σικελίας, ἔδιωξε ἀπ' τὸ Δυρράχιο τοὺς βυζαντινοὺς κι ἔστησε τὸ Βασίλειο τῆς Ἄλβα-

νίας, πήγαν μαζί του δίχως δισταγμό κι ευαισθησίες. "Όχι όμως και δίχως διάφορο. 'Ο Παῦλος Γκρόπας, ἄρχοντας τῆς Τοσκαριᾶς, πούλησε στοὺς φράγκους τὴν περιοχὴ του καὶ τὸν «ἐνθουσιασμό» του. Πολλὲς φάρες τὸν ἀκολουθοῦν. Ἄλλες ὅμως προτιμοῦν τὸ δρόμο πρὸς τὸ Νότο. Τὰ μαζεύουν καὶ φεύγουν. Πλημμυρίζουν οἱ δρόμοι ἀπὸ μετακινούμενους Ἀρβανίτες. Ὅπου πέφτουν, σὰν τὶς ἀκρίδες, δὲν ἀφήνουν φύλλο χλωρό. Πρόβλημα γιὰ ὄλους. Τοὺς βυζαντινοὺς. Τοὺς Δεσπότες. Τοὺς ντόπιους.

Ἡ ἀνάγκη γίνεται φιλοτιμία... Τὰ κάστρα τῆς Ἑλλάδας ἀποζητοῦν στρατιῶτες. Νὰ φραχτῆ ὁ δρόμος κάθε τοπικοῦ «δημοταράκτη», σκέφτονται πονηρὰ οἱ βυζαντινοὶ κι ἔτσι, νομίζουν πὼς ἔλυσαν τὸ πρόβλημα.

✱

Πρὶν καλὰ - καλὰ κλείση ὁ δωδέκατος αἰώνας «μὲ χρυσόβουλο καὶ πρόσταγμα βασιλικό», προνοιάζονται σὲ στρατοτόπια ἔξω ἀπ' τὰ Κάστρα τῆς Γραικίας ὅλες τοῦτες οἱ περιπλανώμενες ἀρβανίτικες φάρες.

Παιὸς φανταζόταν ὅμως τότες, τὶς συμφορὲς καὶ τὶς λαχτάρες ποῦφερνε στὸν τόπο «ἡ σχεδιασμένη» πρώτη τούτη μετακίνηση στὸν Ἑλλαδικὸ χῶρο, αὐτῶν τῶν ἀρειμάνιων κι' ἀκοινώνητων βυζαντινῶν «ἐπαγγελματιῶν στρατιωτῶν»; Βάλαν τὸ λύκο νὰ φυλάξη τὰ πρόβατα...

Δὲν ἔμεινε νοικοκυριὸ γιὰ νοικοκυριὸ ἀπείραγο. Δὲν ἔμεινε κάστρο ἤσυχο. Τοῦτοι οἱ δόλιχοι μὲ τὸν τραχὺ χαρακτήρα, φυλᾶνε τὰ κάστρα μὲ τὸ δικό τους σύστημα: Κλέβοντας, ἀρπάζοντας, δέρνοντας καὶ σκοτώνοντας, αὐτοὺς ποὺ ὑποτίθεται πὼς προστατεύουν.

Εἶδε κι ἀπόειδε ὁ καημένος ὁ ντόπιος.

Ἦρθε ὦρα ποὺ δὲν ὦριζε τίποτε δικό του. Οἱ ἄρχοντες ὅμως καὶ οἱ κατεπάνω, εἶχαν ἀκόμα ψευδαισθήσεις. Ἦθελαν τοὺς Ἀρβανίτες γιὰ φρουρά, κι ἔκαναν στραβὰ μάτια στὶς αὐθαιρεσίες τους... Φωνὴ λαοῦ, ὀργὴ Θεοῦ. Κι Σεβαστοκράτορας τοῦ Φαναριοῦ στὴ Θεσσαλία Μιχαὴλ Γαβριηλόπουλος, ἀναγκάζεται νὰ ὀρκισθῆ:

«Ὁ ὕμῃ προσοικίσω Ἀρβανίτας, ἢ ἐγὼ ἢ τὶς τῶν κληρονοδιαδόχων εἰς τὴν

περιοχὴν αὐτοῦ τοῦ Κάστρου».

Τί τὰ θέλεις ὅμως; Ἔγινε κακὴ ἀρχή. Ἄνοιξε ἓνας δρόμος. Κι ἦταν δύσκολο νὰ κλείση. Δύσκολα μαζεύεις τὸν ἀζάπη ποὺ ἀμόλυσες. Ἄργα ἢ γρήγορα θὰ σοῦ γίνη χαβαλὲς καὶ θὰ σὲ καθαλλίσῃ.

Ὅταν γίνεται συνείδηση τούτ' ἡ συμφορὰ, οἱ αὐθέντες τοῦ τόπου καὶ οἱ Καταλάνοι (ἄλλοι ἐτοῦτοι θησαυροὶ) ἀπ' τὴ Νέα Πάτρα, ἀποφασίζουν νὰ ξεμπλέξουν μιὰ γιὰ πάντα μὲ τοὺς Ἀρβανίτες.

Ἐκεῖ ὅμως ποὺ ἔδειχναν τὰ πράγματα νὰ παίρνουν κάποιο τέλος (εἶχαν ζοριστῆ οἱ Ἀρβανίτες καὶ τὰ μάζευαν) νᾶσου καὶ φθάνουν ἀπ' τὴν Ἀλβανία καὶ τὴν Ἡπειρο νέα λεφούσια στὰ βουνὰ τῆς Πίνδου.

«Ἀλβανοὶ ἀβασίλευτοι... νομάδες οὐδαμοῦ ἔτι βεβαίαν οἴκησιν ποιοῦμενοι». Μπουγιάτες, Μαλακασαῖοι, Μεσσαρίτες.

—Γιατὶ φεύγετε ἀπὸ δῶ; Μηνοῦσαν οἱ καινούριοι στοὺς παλιούς.

—Γιατὶ δὲν μπορούμε νᾶχουμε ἐδῶ κανένα κάστρο.

—Μὴ τὸ κάνετε αὐτό, γιατί φθάνουμε ἐδῶ μὲ πολλοὺς δικούς μας, νὰ σᾶς βοηθήσουμε κι ἔτσι ὅλοι μαζί ξαναπιάνουμε τὴ Βλαχιά (Θεσσαλία).

Κεῖνοι ποῦφευγαν, κοντοστάθηκαν. Καλοσκέφτηκαν. Κι ἀποφάσισαν νὰ μείνουν.

Τὰ μέρη τῆς Θεσσαλίας ἦσαν πλούσια κείνη τὴν ἐποχὴ. Ἀκμαζε ἡ γεωργία. Ἀκμαζε κι ἡ καλλιέργεια τοῦ μεταξοσκώληκα. Οἱ καρτάριοι, οἱ μεταξοπράτες κι οἱ σηρικάριοι ἔπαιρναν κι ἔδιναν. Ἄλλ' ἦταν ὁ τόπος κομματιασμένος σὲ πολλὰ κατεπανίκια ποὺ ἀλληλοτρῶγονταν.

✱

Στὴν Ἡπειρο καὶ τὴν Ἀρβανιτιᾶ, τὰ πράγματα ἔσφιγγαν. Σὰν σκότωσε στὴν Ἄρτα ὁ Κόμης τῆς Κεφαλονιάς καὶ τῆς Ζακύνθου Νικόλας ὁ Ὀρσίφι, τὸν τελευταῖο Ἀγγελό - Κομνηνό, βυζαντινὸ δεσπότη, «ἐκλαμπρότατο Θωμᾶ ἐκ Ρουμανίας», γιοῦ τῆς μυαλωμένης χήρας τοῦ Νικηφόρου, Ἄννας Παλαιολογίνας (ἐκατὸν δέκα τέσσαρα χρόνια, ὕστερα ἀπ' τὴν ἱδρυση τοῦ Δεσποτάτου), ὁ τόπος χώρισε στὰ δύο. Οἱ Ἰωαννινιώτες Καστρινοὶ κι οἱ ἄλλοι Καστροκτίτες «σκληρῶς ἀντιφραγ-

κικοῖ κικι ἀντιπαπιστές», ζήτησαν ἀπὸ τὸν Ἀνδρόνικο Β΄ Αὐτοκράτορα τῆς Πόλης, βοήθεια «ἵνα μὴ ἐκδοθῆ ἡ Πόλις ποτὲ πρὸς φράγκοις». Κι ἤρθε τότε ὁ στρατὸς ἀπ' τὸ Μπεράτι (τὰ Βελέγραδα τῶν Βυζαντινῶν) στὰ Γιάννενα, μὲ τὸν αὐτοκρατορικὸ ἐπίτροπο Πιγκέρνη Συργιάννη τοῦ Παλαιολόγου «περιπόθητο, γαμβρὸ τῆς Βασιλείας» «ἄνδρα μεγαλοφυῆ καὶ δαιμονίας συνέσεως». Τοῦτος ἔφερε στὰ Γιάννενα, τὸ 1319 καὶ τὸ Χρυσόβουλο τοῦ Ἀνδρόνικου.

Γράμμα τοῦ πατέρα πρὸς τὸν ἄσωτο γιὸ τοῦ Εὐαγγελίου.

Στὰ Γιάννενα ποὺ ἄκμαζαν τότε σὲ πλοῦτο.

Καὶ πρόσταζε ὁ Βασιληᾶς: Ἡ ἐκεῖσε ἀγιωτάτη μητρόπολις τῶν Ἰωαννίνων... νὰ κατέχη τὰ κτήματα, τὰ δίκαια αὐτῆς... εἴτε χωρία ταῦτα εἰσίν, εἴτε ἀμπέλια, εἴτε χωράφια εἴτε μυλωνικὰ ἐργαστήρια, εἴτε ἕτερα τοιαῦτα ὑποστατικά εἴτε πάροικοι, εἴτε ἄλλο τι τοιοῦτον... καὶ νὰ εὐρίσκωνται ταῦτα καὶ εἰς πᾶσαν καὶ παντοίαν ἀνενοχλησίαν καὶ ἐξκουσεῖαν...

Ἐποσχότανε, νὰ μὴ παραδοθῆ σὲ κανέναν ἢ πόλη τῶν Γιαννίνων καὶ τὰ ἄλλα γειτονικὰ κάστρα ποὺ θὰ προσέλθουν στὴν «ὑποχειριότητα τῆς βασιλείας» του. Ἀπαγορεύει σ' ὅσους «κατὰ καιροὺς μέλλοντες κεφαλιτεύειν» νὰ «ἐκβάλλουν καὶ μετοικίζουν» τοὺς ἐνοίκους τοῦ κάστρου, ἐκτὸς ἐὰν τὸ θέλουν οἱ ἴδιοι, ἢ εἶναι «δημοταράκται, ὀχλοποιοὶ καὶ θορυβώδεις» μετὰ προηγούμενη κρίση τῶν ἐνοικων κριτῶν. Γιὰ νὰ συντηρῆται ἡ πόλη «εἰς πᾶσαν ἐλευθερίαν καὶ ἐξκουσεῖαν κατὰ τὴν προτέραν αὐτῆς συνήθειαν» διάταζε «οἱ ἐνοικοὶ αὐτῆς πάντες νὰ διάγωσι ἀκομμέρκευτοι (χωρὶς νὰ πληρώνουν δασμοὺς) στὴν πόλη των καὶ στὶς ἄλλες πόλεις τῆς βασιλείας». Νὰ μὴν «καταναγκάζωνται οὐδὲ καθέλκωνται ἵνα ἐκδουλεύωσι στρατιωτικῶς ἐκτὸς τῆς τοιαύτης πόλεως». Ἀκόμη «οὐδεὶς τῶν στρατιωτῶν ἔχει ἄδειαν ἀπληκεῦσαι (νὰ καταλύη) εἰς ὀσπίτιον τινὸς καστρινοῦ παρὰ τὴν γνώμην καὶ θέλησιν αὐτοῦ». Ἀπειλοῦσε «μὲ παιδευσιν καὶ ἀναστολὴν ἀπὸ τοῦ κεφαλατακίου των», ὅσους «κεφαλάδες» ἔκαναν κατάχρηση τῆς ἐξουσίας των. Ἐδινε ἀπαλλαγὴ ἀπὸ κάθε δάρος, ποὺ τυχὸν εἶχαν τὰ «ἐκτὸς (τοῦ Κά-

στρου) χωρία καὶ κτήματα» τῶν Ἰωαννινιωτῶν, εἰς ὅποιο τόπο κι ἂν βρίσκωνται κι ἀπὸ κάθε «χάραγμα», βιολόγιο (κεφαλικὸ φόρο), καπνολόγιο, νόμιστρο (φόρο νομῆς), λιμναίου πάκτον, ζευγολόγιο (ζευγίσιο), ὀρικὴ (φόρο γιὰ τὴ φύλαξη τῶν συνόρων), μελισσονόμιο, χοιροδεκαετία, μιτάτο (ὑποχρέωση παροχῆς καταλύματος), ποὺ εἶχαν ἐπινοηθῆ καὶ ἐπιβάλλει οἱ παλιότεροι δεσπότες. Καθιέρωνε δικαίωμα προτίμησης στὴν πώληση τῶν κτημάτων γιὰ τοὺς καστρινούς. Ἀπαγόρευε νὰ δέχεται ὁ ἕνας πάροικον τοῦ ἄλλου, στὰ χτήματά του. Ἐπέβαλλε τὴν «ἀνενοχλησίαν καὶ ἐλευθερίαν εἰς τοὺς ἐν τῇ τοιαύτῃ πόλει Ἰουδαίους»...

Ἀλλὰ... οὔτε οἱ Ὀρσίνι, ἔμειναν παπιστές, οὔτε ὁ Ἀνδρόνικος τήρησε τὸ λόγο του. Τρία χρόνια ἀργότερα, ὁ Ἰωάννης Ὀρσίνι ἀφοῦ παντρεύτηκε Παλαιολογίνα, καὶ σκότωσε τὸν ἀδερφό του Νικόλαο, ἀνακηρύχτηκε ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν Ἀνδρόνικο Δεσπότης τῆς Ἠπείρου. Κι ἔτσι ξανασιμῆται τὸ Δεσποτάτο...

Ὡστόσο στὸ Βυζάντιο σκέφτονται πὼς θᾶπρεπε νὰ χτυπηθοῦν οἱ Ἀρβανίτες στὶς πηγές τους. Τὰ μαντάτα δὲν φαίνονταν καλά. Ἀπὸ τὴ μιὰ μεριὰ τὸ «Ρέγκνουμ Ἀλμπάνιε» τῶν Ἀντεγαυικῶν. Ἀπὸ τὴν ἄλλη ὁ χαρακτήρας τῶν Ἀρβανιτῶν. Ἡ εὐκολία μὲ τὴν ὁποία περνοῦσαν ἀπὸ τὸνα στρατόπεδο στ' ἄλλο. Ἡ δίψα τους γιὰ πλιάτσικο. Ἡ ἀτίθαση καὶ τραχιὰ ζωὴ τους. Ἡ ἔλλειψη κάθε συνείδησης πολίτη, εὐνομούμενης πολιτείας. Οἱ ἰκανότητές τους σὰν πολεμιστές. Ἀποτελοῦσαν κίνδυνο θανάσιμο. Γι' αὐτὸ κι ὁ Ἀνδρόνικος ὁ τρίτος, μπαίνει ἐπικεφαλῆς στὶς ἐκκαθαριστικὲς ἐπιχειρήσεις. Σέρνει ἀπὸ κοντά του ἄγριους Τούρκους μισθοφόρους (ποὺ γιὰ πρώτη φορὰ κάνουν τὴν ἐμφάνισή τους στὰ μέρη τοῦτα). Ἐλαφροὺς τοξότες, ποὺ μποροῦν νὰ φτάνουν στὶς φωλιές τῶν Ἀρβανιτῶν. Καὶ τοὺς ξεκληρίζει. Οἰκογένειες ἐγκαταλειμένες, πέφτουν ἀπροστάτευτες στὰ χέρια τῶν Ἀγαρηνῶν καὶ πουλιοῦνται σκλάβοι. Ἐκατὸ χιλιάδες γιδοπρόβατα καὶ τριάντα χιλιάδες βόδια ἀμολιοῦνται ἀδέσποτα μέσ' τὰ βουνά...

Ἐπηρεασμένο τὸ Δεσποτάτο ἀπὸ τοῦτο τὸ ξεπάστρεμμα, βρίσκει εὐκαιρία νὰ βάλῃ τάξη καὶ στὰ δικά του πράγματα. Οἱ φρουρὲς τῶν κάστρων παραδίνονται στοὺς μισθοφόρους φράγκους ἱππότες καὶ τοὺς ντόπιους ὀπλοφό-

ρους. Ἐποδιώνονται οἱ πολεμιστὲς Ἄρβαν-
τες μαζί μὲ τὶς φάρες τους. Κι αὐτοὶ μὴν ἔ-
χοντας τόπο νὰ σταθοῦν παίρνουν τὰ βουνὰ
τῆς Πίνδου καὶ τραβοῦν κατὰ τὴ Θεσσαλία.
Εἶνα ἰοὶ «ἀβασίλευτοι» τῶν βυζαντινῶν Μπο-
γιαῖτες, Μαλακασαῖοι, Μεσσαρίτες. Δέκα χι-
λιάδες κεφάλια ποὺ σταματοῦν τοὺς ἄλλους
Ἄρβανίτες τὴν ὥρα ποῦφευγαν ἀπ' τὴ Θεσσα-
λία, ὅπως εἶδαμε.

✱

Οἱ Ἄρβανίτες στὰ βορεινὰ τοῦ Δεσποτά-
του, ποὺ λίγο πρὶν ἔνοιωθαν σὰν στὸ σπίτι
τους, ἀλλὰ δὲν ἦσαν σὲ θέση νὰ καταλάβουν
πὼς ὁ τρόπος τῆς ζωῆς τους δὲν συμβιδάζε-
ται μὲ μιὰ συγκροτημένη κοινωνία, πλημμυ-
ρίζουν ἀπὸ καημὸ γιὰ ἐκδίκηση. Ἀποζητοῦν
νὰ πάρουν τὸ αἷμα πίσω ἀπ' τοὺς ντόπιους
καὶ τοὺς Βυζαντινοὺς. Ἔτσι, ὅταν ὕστερ' ἀπὸ
λίγο ὁ «τ ὦ ν Σ ε ρ β ὦ ν τ ὅ τ ε ἄ ρ -
χ ὠ ν Σ τ ἔ φ α ν ο ς Ν τ ο υ σ ἄ ν
Βυζαντινὸς κι αὐτὸς αὐθέντης, ποὺ οἱ λόγιοι
τῆς ἐποχῆς, τὸν βλέπουν, σὰν ξένο γιατί δὲν
μιλοῦσε Ἑλληνικά, νὰ ἐπιπηδᾷ τὰ
τ ὦ ν Ρ ὠ μ α ῖ ὠ ν ὄ ρ ι α», βρίσκουν
τὴν εὐκαιρία. Τὸν βοηθοῦν νὰ καταλάβῃ τὸ
Ἄρβανο. Τοῦ παραδίνουν τὴ Μουζακιά. Καὶ
τὸν ἀκολουθοῦν πιὸ ἄγριοι ἀπὸ τὰ πρὶν στὸ
ρήμαγμα τοῦ Δεσποτάτου. Τὴν κατάληψη τῶν
Γιαννίνων, τῆς Κόνιτσας, τοῦ Ζαγοριοῦ, τῆς
Βαγενετίας, τῶν Ρωγῶν... τῆς Ἄρτας...
τῆς Θεσσαλίας. Τούτῃ τὴ φορὰ ὅχι σὰν ἀφι-
λόδοξοι πολεμιστὲς ποὺ ἀποζητοῦν μόνο τὸ
πλιάτσικο. Ἀλλὰ σὰν αὐθέντες βυζαντινοὶ κι
ἄρχοντες, ποὺ θέλουν νὰ ἐγκαταστήσουν μό-
νιμα τὶς φάρες τους σὲ κάποιο κάστρο. Ἀπο-
ζητοῦν κάποιο ρίζωμα. Μὲ τὸ δικό τους τρό-
πο. Σὰν ἄνθρωποι τῶν «μικρῶν διανοημάτων»
ποὺ ἔχουν παντελῆ ἔλλειψη πολιτικῆς σκέψης,
δὲν βλέπουν παρὰ μόνο τὴ δική τους δύναμη,
τὴ δική τους ἐπιθυμία. «Θέλουν μόνοι αὐτοὶ νὰ
κατέχουν, μόνοι αὐτοὶ ν' ἀπολαμβάνουν, ζη-
τοῦν παντοῦ, ἂν ὄχι ν' ἀποδιώξουν ἢ νὰ κα-
ταστρέψουν τοὺς πρώην ἰδιοκτῆτες, τουλάχισ-
τον νὰ τοὺς κάμουν εἰλωτὲς των».

Οἱ Λιάπηδες ἀπλώνονται στὴν κάτω κοιλά-
δα τοῦ Ἄωου, κι οἱ Τσάμηδες στὴν παλιὰ Βα-
γενετία. Οἱ ντόπιοι, ἄρχοντες καὶ λαϊκοὶ ξε-
σπιτώνονται. Ὅσοι μποροῦν περνοῦν στὴν

ΘΥΜΑΜΑΙ

Κιτριτισμένα γράμματα
Ἄπόψε ξεφυλλίζουν
Τὰ κουρασμένα χέρια μου
Καὶ τί δὲν μοῦ θυμίζουν

Σημάδια μιᾶς εὐτυχίας ποὺ ἔσθησε
Σὰν πυροτέχνημα Πασχαλινὸ
Ἄφινοντας ἄβουλη ἀνάμνησι
Σ' ἓν ὄνειρο ἀληθινὸ

Κάθε λέξι καὶ μιὰ θύμησι
Κάθε λέξι κι' ἓνα χᾶδι
Κάθε λέξι καὶ μιὰ ὑπόσχεσι
Καὶ τώρα μόνος στὸ σκοτάδι

Κι' ἀπόψε ξεψυχισμένα κι' αὐτὰ
Μέσ' τὴν καρδιά μου φέρνουν
Τὸ θλιβερὸ τὸ κλάμα τους
Καὶ στὰ παλαιὰ μὲ σέρνονυ

Θυμᾶμαι τὴ θέρμη ἐνὸς φιλιοῦ
Τὸ σφιχταγκάλιασμά μας
Θυμᾶμαι πόσο μᾶς ζηλεύανε
Στὸ κάθε πέρασμά μας

Θυμᾶμαι τὰ τόσα ὄνειρα
Ποὺ κάμαμε δίχως νᾶχουν ἄκρη
Καὶ νοιώθω φουρτουνιασμένο ὠκεανὸ
Σ' ἓνα ἀργοσάλευτο γαλήνιο δάκρυ

ΧΡΙΣΤ. ΚΟΤΥΛΙΑΣ

Κέρκυρα. Βαγενέτοι. Ρημαγμένοι, γυμνοί, πει-
νασμένοι σὰν ἀτσιγκανοί. Πάμφθηνα χέρια γιὰ
τοὺς ἄπληστους γαιοκτῆμονες τῆς Κέρκυρας
στὰ χρόνια τῶν Ἀντιγαυικῶν. Ἄλλοι παίρ-
νουν τὰ βουνὰ πρόσφυγες, γιὰ νὰ καταφύγουν
στὸ Κάστρο τῶν Γιαννίνων. Στὴν Πωγωνιανή.
Στὴν Κόνιτσα. Στὰ Ζαγόρια.

Στὴν ἀναμπουμπούλα χαίρεται κι ὁ λύκος.
Οἱ Ἄρβανίτες τῆς Ληβίσδας καὶ τοῦ Λεσκο-
βίκιου βρίσκουν τὴν εὐκαιρία νὰ ξαπλωθοῦν
πέρ' ἀπ' τὰ Μεσογέφυρα. Ἀπλώνουν στὸ Πω-
γόνι. Στὴν Κόνιτσα. Στὸ Ζαγόρι...

(Συνεχίζεται)

Ὁ Γιώργας τῆς Μηλιᾶς

Τοῦ κ. Α. ΕΥΘΥΜΙΟΥ

Ὁ Γιώργας (Γιωργος) τῆς Μηλιᾶς ἦταν ἓνας πανύψηλος νευρώδης καὶ κακοφιαγμένος ἄντρας μὲ ἥράκλεια δύναμη, τῆς ὁποίας ὅμως δὲν ἤξερε τὴν ἀξία γιατί ἦταν ἀφελής, δειλὸς καὶ ἀθῶος σὰν ἓνα μικρὸ παιδί.

Ἀπὸ πολλὰ χρόνια ἦταν χουσιμεκιάρης (ὕπηρέτης) στὸ μοναστήρι τοῦ Στομίου, καὶ ἦταν ἀκριδῶς ὅτι χρειαζόταν ὑπάκουος, ἐργατικός, καὶ πτωχὸς τῷ πνεύματι. Ἐκαμνε ὅλες τὶς δουλειὲς χωρὶς νὰ γογγύζη ἢ νὰ διαμαρτύρεται. Ὀργωνε τὰ χωράφια, ἔσπερνε, πότιζε, ἔκοβε ξύλα, βαροῦσε τὸ γάλα, τρυγοῦσε, στούμπιζε τὰ σταφύλια, περιποιόταν τὶς κόττες, σκούπιζε καὶ γενικὰ ὅλα περνοῦσαν ἀπὸ τὰ χέρια του. Ἀνάμεσα στὰ ἄλλα «καθήκοντά του» ἦταν καὶ τὸ νὰ κουβαλάη ζαλωμένος ἀπὸ τὴν Κόνιτσα, ἀλεῦρι, ρύζι, σαποῦνι, ἀλάτι, καὶ ὅτι ἄλλο χρειαζόταν τὸ μοναστήρι.

Μιὰ φορὰ, καθὼς γύριζε φορτωμένος, ἀκριδῶς μὲς τοῦ Καρβούνη, παραμέρισε λίγο ἀπὸ τὸ δρόμο γιὰ σωματική του ἀνάγκη, καὶ ὅπως γύριζε πίσω γιὰ νὰ ξαναφορτωθῆ τὸ σακκί του, νᾶσου ἓνας Σαρακατσιάνος τσέλιγκας ποὺ κατέβαινε ἀπὸ τὴ Νταβάλιστα καὶ πήγαινε γιὰ τὴν Κόνιτσα, ξεπρόβαλε πέρα στὸ δρόμο ἀνάμεσα στὰ πυκνὰ γραδιά. Βλέποντάς τον ὁ φουκαρᾶς ὁ Γιώργας νὰ ἐμφανίζεται ἔτσι ξαφνικὰ ντυμένος μὲ φουστανέλλα, σιλάχι, μὲ κουμπούρα καὶ λοιπά, τρομοκρατήθηκε. Νόμισε πὼς ἦταν κανένας ληστής, καὶ ἀμέσως σταμάτησε καὶ κάθησε στὰ γόνατα γιὰ νὰ ἰδῆ τί θὰ κάνη, καὶ σιγὰ - σιγὰ κρύφτηκε πίσω ἀπὸ μιὰ πέτρα.

Τὸ ἴδιο ὅμως ἔπαθε καὶ ὁ ἄλλος. Βλέποντας τὸν ἄγριο, κακοντυμένο, καὶ ἀξύριστον ἀπὸ μῆνες αὐτὸν γίγαντα, τὸν πῆρε κι' αὐτὸς γιὰ ληστή. Καὶ καθὼς ὁ Γιώργας γονάτισε, ὅπως εἶπαμε, πίσω ἀπὸ τὴν πέτρα, ὑπέθεσε πὼς τοῦ στήγει καρτέρι, καὶ πὼς δὲν ἀποκλείεται νὰ εἶχε καὶ συντρόφους. Τρομοκρατημένος λοιπὸν καὶ ὁ τσέλιγκας ὀπισθοχώρησε. Τῶβαλε στὰ πόδια, καὶ γύρισε στὸ μοναστήρι ὅπου διηγήθηκε τὸ πάθημά του στοὺς παρευρισκομένους.

Μὲ ἀρκετὴ ὥρα, νὰ καὶ καταφθάνει κι' ὁ Γιώργας λαχανιασμένος καὶ λαχταρισμένος, καὶ μολογάει κι' αὐτὸς στὴν καλόγρια τῆ Μπούνω καὶ στοὺς ἄλλους τὸ δικό του πάθημα.

— Εἶδα ἓναν κλιέφτη, τοὺς λέει, πέρα στοῦ Καρβούνη, καὶ παρὰ λίγο νὰ μὲ σκοτώσῃ.

— Τὶ λιές μωρὲ Γιώργα! καὶ πὼς γλύτωσες;

— Μὴ τὰ ρωτᾶτε. Κρύφτηκα. Ἄν μ' ἐπιανε θὰ μ' ἔσφαζε.

Ὁ Σπῦρος Καραμπέρης, κι' ὁ Λάκκιος ὁ Βράνιστας ποὺ ἦταν τζομπάνος τοῦ μοναστηριοῦ, σὰν ἀτσίδες τοῦ διαβόλου ποὺ ἦταν, κατάλαβαν ἀμέσως τί εἶχε συμβῆ. Παίρνουν λοιπὸν τὸ χαζο-Γιώργα, καὶ τὸν μπάζουν μὲ τρόπο στὸ δωμάτιο ποὺ καθόταν ὁ τσέλιγκας. Ἐκεῖνος μόλις τὸν εἶδε γούρλωσε τὰ μάτια του καὶ δάγκωσε τὰ χεῖλη. Κατάλαβε ἀμέσως τὸ πάθημά του καὶ δὲν ἔβγαλε ἀνάσα καθόλου. Τὴν ἄλλη μέρα, πρὶν καλοχαράξῃ, σηκώθηκε κι' ἔφυγε γιὰ τὴν Κόνιτσα. Ὁ Γιώργας ὅμως οὔτε καὶ ποὺ τὸν γνώρισε.

Τὸ Χαζογιώργα πάλι, ὅταν ἐγίνε ἡ μάχη μεταξὺ Τούρκων καὶ καπε-

Τὸ θρηνητικὸ Συναξάρι ἐνὸς ρημαγμένου χωριοῦ

Τοῦ κ. Β. Ε. ΝΙΚΟΠΟΥΛΟΥ

Σήμερα δὲν γράφω σὰν καὶ πρῶτα. Δὲν χαίρομαι τὴν πηλάλα τῆς πέννας μου πάνω στὸν ἄσπρο κάμπο τοῦ χαρτιοῦ. Δὲν σεργιανίζω μὲ τὴν φαντασία μου ὅπως τόσες ἄλλες φορές. Σήμερα, λατρευτοί μου, ἀναγνώστες θὰ μοιρολογήσω, θὰ θρηνήσω, θὰ στηθοκοπηθῶ πάνω στὰ ἱερά ρέπια τῆς γενέτειράς μου ἐνὸς μικροῦ, ρημαγμένου χωριοῦ τῆς Ἐπαρχίας μας, τοῦ Πωγωνίσκου ἢ Μποντισκοῦ.

Ξέρω πῶς οἱ περισσότεροὶ οὔτε ποὺ θὰ τῶχτε ἀκούσει κἄν. Καὶ ὁμως, ὑπῆρχε κάποτε ἓνα ὁμορφο χωριὸ μὲ μικρὸ βέβαια ψυχομετρί, ἀλλὰ μεγάλους ἀνθρώπους. Βρίσκονταν σὲ μιὰ φυσικὴ ἀγκαλιὰ τοῦ βουνοῦ Νεμέρτσικα, ἐκεῖ ποὺ βασιλεύει ὁ ἥλιος τῆς λατρευτῆς μας πολιτειούλας τῆς Κόνιτσας, τὰ καλοκαίρια. Ἐξή ὥρες μὲ τὰ ποδάρια ἀπὸ τὴν Κόνιτσα καὶ μιὰ ὥρα ἀπ' τὴ γειτονικὴ Διπαλίτσα, τὸ σημερινὸ Μολύδι, πάλι μὲ τὰ ποδάρια.

Ἐνα ταψὶ οὐρανοῦ ἔδλεπε, ἀποκομμένο κάπως ἀπ' τὸν ὑπόλοιπο κόσμο. Ζοῦσε μὲ τὸν μικρὸ κάμπο του καὶ τὰ ψηλὰ βουνά του. Ἦταν, λένε, πολὺ ὁμορφο, στὸν καιρὸ ποὺ ἦταν ἀκόμα ὄρθιο! Ἔχει τὴν ἱστορία του, τοὺς θρύλους του καὶ τὶς παραδόσεις του. Μ' ὄλο ποῦταν μικρὸ ἔβγαλε ὡς τόσο μεγάλους ἀνδρες, δικαστές, γιατροὺς, καθηγητές, δασκάλους. Εἶχε τὸ σχολεῖό του ὅπου διδάσκονταν τὰ κολυβογράμματα. Σ' αὐτὸ δίδαξε ὁ παπα-Δωρόθεος, π' ἀκόμα τὸν μολογᾶνε οἱ χωριανοί. Εἶχε καὶ τὴν Ἐκκλησία του. Μιὰ ὁμορφὴ ἐκκλησία τοῦ Ἁγ. Ἀθανασίου. Εἶναι τὸ μόνο χτίσμα ποὺ σώζεται μέχρι σήμερα, χάρις στὴ φροντίδα τῶν χωριανῶν. Εἶχε ἀκόμα τὰ σιά-

διὰ του ὅπου μαζεύονταν οἱ χωριανοὶ καὶ τὰ λέγανε. Καφενεῖο δὲν εἶχε· μὴ σὰς φαίνεται τόσο παράξενο! Τὸ νερὸ τῶπαιρνε ἀπὸ τρία μεγάλα πηγάδια ποὺ βρίσκονται στὸ ἔμπα τοῦ μικροῦ κάμπου. Ψηλὰ στὸ βουνὸ του ὁμως εἶχε μιὰ μεγάλη πηγὴ, τὴν Βρόσυνα, ὅπου τὸ καλοκαίρι ποὺ στέρευαν τὰ πηγάδια, ἔρχονταν οἱ γυναῖκες μὲ τὶς βαρέλες γιὰ νερὸ ψιλοτραγουδώντας. Τὰ σπίτια του ἦταν νοικοκυρεμένα, καθαρὰ, μὲ λουλουδιασμένες αὐλές, μὲ τὶς στάβες τὰ ξύλα τους, μὲ τὸν σπιτίσιο φούρνο. Κάθε σπιτί καὶ φούρνο. Γι' αὐτὸ κι ὁ μέγας μου ἀδερφὸς ὡς τὰ σήμερα ἀκόμα λέει φαινομενικὰ μὲν ἀστεϊευόμενος, στὴν πραγματικότητα ὑπερηφανευόμενος: «Ξέρεις ἀπὸ ποῦ εἶμαι ἐγώ; Εἶμαι ἀπὸ μεγάλο χωριό! Νὰ σκεφθῆς ὅτι ἔχει τριάντα φούρνους! Τόσους φούρνους οὔτε τὰ Γιάννινα δὲν ἔχουν!». Χωρίζονταν σὲ δυὸ μαχαλάδες. Στὴ μέση περνοῦσε ἓνας ξερόλακκος πο ὑτὸν χειμῶνα κατέβαζε πολὺ νερό. Οἱ μαχαλάδες σμίγονταν μ' ἓνα γεφυράκι. Εἶχε μικρά, ὁμορφα ξωκκλήσια ὅπως τοῦ Ἀη-Λιά πάνω στὴ Νεμέρτσικα, τῆς Παναγιάς πέρα στὰ Ραχούλια του καὶ τ' Ἀη-Νικόλα στὸν πάνω δρόμο πρὸς τὴ Διπαλίτσα. Κοντολογίης ἦταν ἓνα ὁμορφο χωριὸ ἀπλὸ κι ἀπέριττο, στηριγμένο στὸ Θεὸ καὶ στὴ γῆ του!

Ἦταν! Σήμερα ὁμως δὲν ὑπάρχει πιὰ. Ἦρθαν χρόνια δίσεκτα, ἀνάποδοι, μαῦροι καιροί. Σκοτωμοί, φονικά, φωτιές, καπνοί, λεηλασίες καὶ τὸ μικρὸ χωριὸ ρήμαξε! Ὅσοι σώθηκαν σκορπίστηκαν ἐδῶ κι ἐκεῖ, στὴν Κόνιτσα, στὸ Βασιλικό, στὰ Γιάννινα, στὴν Ἀθήνα καὶ στὴ Σαλονίκη!

τὰν Κρομμύδα ἔξω στὴν Ἀμμουριά, γύρω στὰ 1902—903, τὸν ἐπιστράτευσαν οἱ Τούρκοι γιὰ νὰ τοὺς δείξῃ τὰ μονοπάτια τοῦ δύσβατου καὶ ἀπάτητου βουνοῦ. Μόλις ἔφταναν κοντὰ σὲ κανένα κρημνὸ:

— Μή! μή! τοὺς φώναζε ὁ Γιώργας. Μὴ πιάνετ' ἀπ' αὐτοῦ, εἶναι Χαραλιές, δὲ μπερνάει.

Εἶναι Χαθαλιές, ἤθελε νὰ πῆ καὶ τᾶλεγε μισά.

Ὁ Γιώργας πέθανε ἐδῶ καὶ πολλὰ χρόνια, ἀλλὰ τ' ὄνομά του διατηρεῖται ὡς τὲς ἡμέρες μας στὴν Κόνιτσα, καὶ τὸ χρησιμοποιοῦν σὰν συνώνυμο τοῦ Χαζός. Π. χ. Ντίπ Γιώργας εἶσαι μωρὲ χαντακιωμένε»;

Ἐνδυμήματα τῆς Ἐπαρχίας Κονίτσης

Τοῦ Ἱερέως ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΠΑ·Ι·ΣΙΟΥ

59

1877

Ἐν τῷ κελλίῳ Χρυσάνθου ἐπὶ μικρᾶς εἰκόνας Ἀρσενίου καὶ Ἀλυπίου.
«1877».

60

1883

Ἐπὶ ἀγράφου ἐξωφύλλου Μηναίου Σε-

Στις 2 τοῦ Μάη πανηγύριζε τὸ ρημαγμένο μικροχώρι. Γιόρταζε ἡ Ἐκκλησιά του. Δυὸ Μαΐου: Ἀνακομιδὴ τῶν λειψάνων Ἀθανασίου τοῦ Μεγάλου. Οἱ χωριανοὶ φοροῦσαν τὰ καλά τους, πήγαιναν στὴν Ἐκκλησία καὶ παρακαλοῦσαν τὸν Καλὸν τους Ἅγιο, τὸν Στύλον τῆς Ὁρθοδοξίας Μ. Ἀθανάσιο. Μετὰ τὴν ἐκκλησία χόρευαν στὰ σιάδια τοῦ χωριοῦ. Ἐρχονταν τὰ καλύτερα κλαρίνα καὶ βιολιά, ὁ μακαρίτης ὁ Κουλὸς μὲ τὴν κομπανία του, ἢ ὁ Ντάλος ἀπ' τὰ Τσαραπλανὰ (Βασιλικό). Ἀφ' ὄντας ὅμως τὸ μικροχώρι ρήμαξε, βουβάθηκε καὶ ἡ ἐκκλησιά του· οὔτε παπᾶς, οὔτε ψάλτες, οὔτε ψυχοκοπή! Μοναχὰ τὸ καλοκαίρι ἀνοίγει τὴ θύρα τῆς κανένας βλάχος ἀπ' αὐτοὺς ποὺ βόσκουν τὰ κοπάδια τους στὰ νοικιασμένα βοσκοτόπια μας, ἀνάβει τὰ καντήλια καὶ προσεύχεται γιὰ τὸ κοπάδι του. Οἱ χωριανοὶ ὅμως σκορπισμένοι σ' ὅλη τὴν Ἑλλάδα, σὰν κυνηγημένα πουλιά, ζοῦνε πάντα μὲ τὴν νοσταλγία τοῦ ἀγαπημένου τους χωριοῦ. Πέρυσι ἔκαναν μεταξύ τους τὸν ἔρανο. Μάζεψαν κάμποσα χρήματα καὶ μερεμέτεψαν τὸν Ἄη - Θανάση τους. Στὴν μερεμετεμένη Ἐκκλησιὰ ἀνανέωσαν τὴν ἀγάπη στὸ ρημαγμένο τους τόπον! Εἶπαν νᾶρχωνται κάθε χρόνο στὴ χάρη τῆς καὶ νὰ πανηγυρίζουν.

Φέτος, στὶς 2 τοῦ Μάη, γίνηκε μεγάλο πανηγύρι. Πάλι μαζεμένοι ὅλοι οἱ χωριανοί, ἀνταμωμένοι, ἀδερφωμένοι ὄχι ὅμως στὸ ὄρθιο χωριὸ τῶν ἀλλοτινῶν καιρῶν, ἀλλὰ στὸ ρεπιασμένο Μποντσικό τους! Ζωντάνεψαν τὸ παρελθόν, μεγάλωσαν τὴν ἀγάπη τους στὸν ἔρημο τόπο ποὺ γεννήθηκαν, φίλησαν τὰ ἱερά ἐρείπια κι ἔκλαψαν ἄσωστα πάνω στὶς λιθοσω-

πτεμβρίου τοῦ 1800 ἐναποκειμένου ἐν τῷ παρεκκλησίῳ ἁγ. Βαρβάρας. ἀλλ' ἀνήκοντος εἰς τὸν Ἱ. Ναὸν ἁγ. Ἀποστόλων
«Ἡμέρα τῆς ἐμῆς χειροτονίας ἢ εἰκοστὴ πέμπτη Λεκεμβρίου τοῦ ἔτους αὐτοῦ ἤτοι 1883 ἡμέρα τῆς ἐβδομάδος Κυριακῆ τῆς ἱεροδιακονίας 25, καὶ δευτέρα 26 τῆς τελείας Ἱερωσύνης ἐν τῷ Ναῷ Ἀγίου Νικο-

ριές!

Ἐμένα δὲν μ' ἀξίωσε ὁ Θεὸς νὰ παραβρεθῶ στὸ πανηγύρι τοῦ ρημαγμένου χωριοῦ μου. Οἱ σεβαστοὶ γονεῖς μου ὅμως πήγαν ἀπ' τὴν Κόνιτσα κι ἀπόθεκαν τὸ μαζεμένο ἀπὸ τόσα χρόνια δάκρυ τους, πάνω στὸ λιθοσωριασμένο σπίτι μας. Ἄχ! καὶ νᾶταν αὐτὸ τὸ δάκρυ, ἀναστάσιμο νερὸ καὶ νὰ ξανασταίνονταν ὄρθιο τὸ πατρικὸ μου σπίτι. Γίνηκε μεγάλο θρηνητικὸ πανηγύρι! Εἶχαν καὶ ὄργανα, τὸν Χρῆστο τῆς Βαβάρας ἢ Σαδεδίν, ἕνα φημισμένο κλαρίνο σ' ὅλα τὰ Γιάννενα καὶ τὰ Πωγωνοχώρια. Σκούπισαν τὰ δάκρυά τους οἱ χωριανοὶ καὶ πιάστηκαν στὸ χορὸ. Γύρω τους ἔχασκαν τὰ χαλάσματα σὰν νὰ τοὺς κορόϊδευσαν! Τίποτε ὄρθιο ἐχτὸς ἀπ' τὴν Ἐκκλησιὰ. Κι ὅμως αὐτὸ τὸ χωριὸ εἶναι ὄρθιο μέσα στὶς ψυχές μας! Τὴν εὐθύνη γιὰ τὰ ἐρείπιά του τὴν φέρουν ἄλλοι. Ἄς τὸ βροῦν ἀπ' τὸν Θεό! Ἐμεῖς οἱ ἐπιζῶντες χωριανοὶ δὲν ἔχομε παρὰ νὰ κλαίμε ἄσωστα στὰ ἱερά του ρέπια σὰν κουκουβάγιες! Νὰ κλαίμε, νὰ νοσταλγοῦμε, νὰ ὑποφέρουμε καὶ... νὰ γράφωμε θρηνητικὰ συναξάρια σὰν ἐτοῦτο ποὺ γράφω ἐγὼ μιὰ ποὺ δὲν μπόρεσα νὰ κλάψω ἐπὶ τόπου στὸ ρημαγμένο χωριό.

Λατρευτοὶ μου συντοπίτες, Μποντσικιώτες ἀγαπημένοι, διαβάστε ὅλοι τοῦτο τὸ συναξάρι καὶ πέστε μαζί μὲ μένα:

«Λατρευτά, ἱερά ἐρείπια, ἀγιασμένες πέτρες ποὺ κάποτε ἀποτελοῦσατε φτωχοπάλλοντα, δὲν πρόκειται ποτὲ μὰ ποτὲ νὰ σᾶς βγάλωμε ἀπ' τὴν ψυχὴ μας. Θὰ ἐρχόμαστε κάθε χρόνο νὰ σᾶς ξεβοτανίζωμε καὶ νὰ σᾶς ποτίζωμε μὲ τὰ δάκρυά μας».

Κώστας Τζάλλας

Σὰν ψέματα μᾶς φαίνεται πὼς δὲν θὰ τὸν ξαναἰδοῦμε κοντά μας, πὼς δὲν θὰ τὸν ξανακούσωμε νὰ μᾶς ἀφηγηται παληὰ ἀνέκδοτα καὶ ἱστορίες τῆς Κόνιτσας ἢ νὰ μᾶς ἀναφέρη τὶς καιρικὲς μεταβολές, τὴν καθημερινὴ θερμοκρασία, τὰ διάφορα νέα τῆς ἡμέρας καὶ τόσα ἄλλα ποὺ μὲ ἀκρίβεια σημείωνε καὶ καταχωροῦσε στὶς περίφημες Ἀτζέντες του. Ὁ Κώστας Τζάλλας ἔφυγε ἀνεπιστρεπτὶ ἀπὸ τὴν παρούσα ζωὴ.

Γέννημα καὶ θρέμμα τῆς Κόνιτσας ὁ Κώστας Τζάλλας, ἐπὶ 35 χρόνια συνεχῶς ὑπηρετήσε ὡς ρευκόρος καὶ εὐταξίας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως καὶ τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ, ὁ ὁποῖος ἔλαμπε ἀπὸ καθαριότητα χάρις εἰς τὰς ἀόκνους φροντίδας του.

Ἵπηρετήσε ὑπὸ τέσσαρας Μητροπολίτας Ἰωάννην, Δημήτριον, Χριστοφόρον καὶ τὸν νῦν κ.κ. Σεβαστιανόν καὶ ἄφησε τὰς καλυτέρας τῶν ἐντυπώσεων ὡς εὐσυνείδητος καὶ ὑποδειγματικὸς ὑπάλληλος.

Παράλληλα ὁμοίως ὑπῆρξε καὶ πρότυπον κα-

λοῦ οἰκογενειάρχου ἀναθρέψας πολυμελῆ καὶ χρηστὴν οἰκογένειαν.

Ἐργατικώτατος δὲ δὲν ἠσχολεῖτο μόνον μὲ τὸ κύριον ἐπάγγελμά του ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν γεωργίαν καὶ ἄλλα ἐπιτηδεύματα διὰ νὰ ἐπαρκῆ εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς οἰκογενείας του. Ὡς ἐγγράμματος καὶ εἰδήμων εἰς πολλὰ ἐξυπηρετεῖ ὄχι μόνον τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν καὶ τὸν Ναόν, ἀλλὰ καὶ πλείστους ἐκ τῶν συμπατριωτῶν του ἀφιλοκερδῶς καὶ ἀνιδιοτελῶς.

Προσηνέστατος, πρᾶος καὶ μειλίχιος προσέφερε παντοῦ τὰς ὑπηρεσίας του καὶ ἐχαίρετο νὰ βλέπη τὴν πρόοδον καὶ προκοπὴν τοῦ τόπου του καὶ τῶν συμπατριωτῶν του.

Ἡ Κόνιτσα, ποὺ τὸν ἀγαποῦσε, τὸν ἐκήδευσε πάνδημος τὴν 1ην Ἰανουαρίου 1970. Ἄς εἶναι ἐλαφρὸ τὸ χῶμα τοῦ ἀγαπημένου του νεκροταφείου τῆς Ἀναλήψεως ποὺ τὸν σκέπασε καὶ ὁ Θεὸς ἅς ἀναπαύσῃ τὴν ψυχὴν του, καὶ ἅς ἐπιχύσῃ βάλαμον παρηγορίας εἰς τὰς καρδίας τῶν οἰκείων, συγγενῶν καὶ φίλων του.

ΑΝΑΣΤ. ΕΥΘΥΜΙΟΥ

λάου ἀνω Κονίτσης, τῆ 31 Αὐγούστου 1886 Κόνιτσα.

ὁ Γράψας Παπαχαραλάμπης Γκέτσος».

61

1885

Ὅμοίως εἰς τὸ τέλος τοῦ αὐτοῦ Μηναιίου.

«Ὅταν ἐχειροτονήθην ἱερεὺς τὸ ἔτος 1885 κατὰ τὰς 12.10/μβρίου τοῦ Ἀγίου Σπυρίδωνος ἐν ἡμέρα τετάρτη εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Ἀγίου Νικολάου. ἐχαλκοχαραχθῆ παρ' ἐμοῦ ἐλαχίστου Παππᾶ Γεωργίου Κ. Βαενᾶ».

62

1886

Ἵπερθύρως τοῦ Ἱ. Ναοῦ ἁγ. Ἀποστόλων, κάτωθιν τοιχογραφίας ἔξωθεν.

«ὁ Ζωγράφος Χριστόδουλος Ἀναστ. Χιοναδίτης 1886».

63

1887

Ἐπὶ μεγάλης εἰκόνας ἁγ. Πάντων, ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ ἁγ. Νικολάου.

«Δι' ἐξόδων Δημητρίου Γεωργ. Θεοδόση.. Ἔργον Δημητρίου Νικ(ο)λ(άου)¹⁷ καὶ Χριστοδούλου Ἀναστ(ασίου)¹⁸ Χιοναδίτες 1887 Αὐγούστου..».

64

1889

Ἐπὶ λειψανοθήκης ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ Πέτρου καὶ Παύλου.

«Ἁγιος Σιμιὸν Ἀγίας Ἀνα(ς) 1889».

65

1892

Ὅμοίως ἐπὶ Εὐχολογίου εἰς τὸ τέλος. «Τὸ παρὸν Ἁγιον Εὐχολόγιον ἠγοράσθη ὑπὸ τοῦ ἐπιτροπεύοντος ἐπὶ τῷ Ναῷ τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων Κυρίου Ἡλία Π. Λύτα εἰς ἐνθύμησιν ἐχαράχθη ἐνταῦθα ὑπ' ἐμοῦ τοῦ ἐλαχίστου ἐν Ἱερεῦσιν Οἰκονόμου ΠαπᾶΧαραλάμπους Ν. Γκέτσου.

1892 Φεβρουαρίου 27 Κόνιτσα».

(Συνεχίζεται)

Ἡ εὐχὴ ἀπὸ τῆν
πατριῶτα

Τοῦ μονίμου
ἀνταποκρι-
τοῦ μας

Τὴν 1.1.1970 ἐψάλη εἰς τὸν Καθεδρικὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Νικολάου ἢ ἐπὶ τῷ νέῳ ἔτει καθιερωμένη ἐπίσημος Δοξολογία εἰς τὴν ὁποίαν παρέστησαν αἱ ἀρχαὶ τῆς πόλεως.

—Τὴν 2.2.70 ἐορτάσθη εἰς τὸ ἐνταῦθα Νοσοκομεῖον τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ ἡ καθιερωμένη πρωτοχρονιάτικη ἐορτή, καὶ ἐκόπη ἡ Βασιλόπιττα.

Ὑπὸ ὁμίλου μαθητριῶν καὶ μαθητῶν ἐψάλησαν διάφορα θρησκευτικὰ τροπάρια καὶ ἐορταστικὰ ᾄσματα, κάλαντα ἀπηγγέλθησαν ποιήματα, καὶ ἐπαίχθη ἓνα ωραῖον θρησκευτικὸ σκέτς ἀναπριστάνον τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν προσκύνησιν τῶν ποιμένων καὶ τῶν μάγων.

Ὡμίλησεν ὁ διευθυντὴς τοῦ Νοσοκομείου ἰατρὸς κ. Κατσίλας:

«Θὰ πρέπει, εἶπεν ὁ κ. Κατσίλας, Κράτος, Νομικὰ πρόσωπα καὶ ἰδιῶται τῆς περιοχῆς νὰ δείξουν περισσότερον ἐνδιαφέρον διὰ τὸ Νοσοκομεῖον ὅπου τόσοι καὶ τόσοι ἀσθενεῖς τῆς Ἐπαρχίας τυγχάνουν ὄλων τῶν δυνατῶν περιποιήσεων καὶ νοσηλείας».

Μετὰ τὸν κ. Κατσίλαν ὠμίλησεν ὁ Σεβασμιώτατος.

—Ὁ τέως εἰρηνοδίκης Κονίτσης κ. Στυλ. Γιαννακάκης κατέθεσεν εἰς τὸ φιλόπτωχον ταμεῖον τοῦ Ἁγίου Νικολάου τὸ ποσὸν τῶν 300 δραχμῶν εἰς μνήμην τοῦ ἀποβιώσαντος Κων)νου Γ. Τζιάλλα.

—Λαμπρὸς καὶ μεγαλοπρεπῆς ὑπῆρξεν ὁ ἐορτασμὸς τῆς ἐπετείου τῆς Μάχης τῆς Κονίτσης εἰς τὸν ὁποῖον παρέστη καὶ ὁ ἀναπληρωτὴς Ὑπουργὸς Προεδρίας Κυβερνήσεως κ. Ἀγαθαγγέλου συνοδευόμενος ἀπὸ τὸν Ἐπιθεωρητὴν Χωρ)κῆς στρατηγὸν κ. Π. Μάλλιον, τὸν Α.Σ. Διοικητὴν Ἠπείρου κ. Δάμπασην, τὸν Νομάρχην κ. Μάλλιαρην, τὸν κ. Δήμαρχον Ἰωαννίνων, τὸν Α.Δ. Χωρ)κῆς Ἠπείρου καὶ πολλοὺς ἄλλους ἐπισήμους.

Εἰς τὸν καθεδρικὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Νικολάου ἐψάλη ἐπίσημος Δοξολογία χοροστατοῦντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου μας

κ.κ. Σεβαστιανοῦ καὶ συμπαραισταμένου καὶ τοῦ Μητροπολίτου Ἄρτης κ.κ. Ἰγνατίου. Τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας ἐξεφώνησεν ὁ Δήμαρχός μας κ. Καρατζῆμος. Κατόπιν ἐψάλη ἐπιμνημόσυνος δέησις καὶ ἐγένετο κατάθεσις στεφάνων εἰς τὸ παρὰ τὸ νεκροταφεῖον τῆς Ἀναλήψεως κενοτάφιον. Ἐπηκολούθησε δεξιώσις ἐκ μέρους τοῦ Δήμου Κονίτσης εἰς τὴν Λέσχην Ἀξιωματικῶν, καὶ ὠμίλησαν ὁ κ. Νομάρχης καὶ ὁ Ὑπουργὸς κ. Ἀγαθαγγέλου. Κατόπιν ἔλασε χώραν ἡ κλήρωσις 98 οἰκοπέδων ἐκ τῶν 170 παραχωρουμένων ὑπὸ τοῦ Δήμου εἰς ἀστέγους δημότας εἰς θέσιν Γραβίτσια.

Ἐπηκολούθησαν ἐθνικοὶ χοροὶ εἰς τὴν Κεντρικὴν Πλατεῖαν ὑπὸ τοῦ Λυκείου Ἑλληνίδων Ἰωαννίνων καὶ ὑπὸ μαθητῶν, μαθητριῶν καὶ νεάνιδων μὲ ἐθνικὰς ἐνδυμασίας· καὶ παρετέθη ὑπὸ τοῦ Δήμου ἐπίσημον γεῦμα εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Ἐθν. Ὀρφανοτροφείου.

—Ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν ἐχορηγήθησαν ἀνὰ 100.000 δραχμαὶ πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως καὶ τοῦ Δήμου Κονίτσης.

—Τὴν 10.1.70 διοργανώθη ὑπὸ τοῦ ἐνταῦθα Παραρτήματος (Γραφείου) τοῦ Συνδέσμου Ἐφένδρων Ἀξιωματικῶν Χοροεσπερὶς εἰς τὴν Λέσχην Ἀξιωματικῶν Κονίτσης.

—Τὴν 11.1.1970 εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Α' Δημοτικοῦ Σχολείου ἐδόθη ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ αὐτοῦ κ. Κων. Καραγιάννη ἐνδιαφέρουσα διάλεξις μὲ θέμα «Ἡ σημασία τῆς χαρᾶς καὶ τοῦ γέλοιου στὴ ζωὴ μας καὶ εἰδικώτερα στὴν ἀγωγή».

—Ὁμοίως τὴν 11.1.70 εἰς τὸ γήπεδον Κονίτσης ἔλαβε χώραν ποδοσφαιρικὴ συνάντησις μεταξὺ Πίνδου καὶ Ἐθνικοῦ Φιλιππιάδος, μὲ ἀποτέλεσμα 2—1 ὑπὲρ τοῦ δευτέρου.

—Κατόπιν δημοσιεύματός μας εἰς τὴν ἐφημερίδα «Πρωϊνὸς Λόγος» Ἰωαννίνων, τὴν 29.11.69 περὶ συντηρήσεως τοῦ ἐν Κάτω Κονίτση ἀρχαίου Τζαμιοῦ τοῦ Σουλτάνου Σουλεϊμάν τοῦ Μεγαλοπρεποῦς, μᾶς ἀπεστάλη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Προεδρίας Κυβερνήσεως Γ.Δ. Α.Κ.Α. ἀπάντησις ὅτι ἐλήφθη ἡ σχετικὴ μέριμνα διὰ τὴν ἀναστήλωσιν του. Ἀπαντῶντες δὲ διὰ νὰ εὐχαριστήσωμεν ἐθίξαμεν καὶ τὸ ζήτημα συντηρήσεως καὶ ἄλλων δύο μνημείων τῆς Τουρκοκρατίας καὶ ἐν συνεχείᾳ ἐλάβομεν πρὸ ἡμερῶν τὴν κατωτέρω ἐπιστολὴν:

«Βασιλείον τῆς Ἑλλάδος. Προεδρία Κυβερνήσεως. Γεν. Διευθυνσις Ἀρχαιοτήτων καὶ Ἀναστηλώσεων.

Πρὸς τὸν κ. Ἀναστάσιον Εὐθυμίου εἰς Κόνιτσαν Ἠπείρου.

Εἰς ἀπάντησιν πρὸς τὸ ἀπὸ 23.12.69 ὑμέτερον σημείωμα πρὸς τὸν κ. Ὑφυπουργὸν Προεδρίας Κυβερνήσεως περὶ διατηρήσεως τῆς οἰκίας τῆς Χάμκως μητρὸς τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ Τεπελενλή, ὡς καὶ τῆς οἰκίας τῆς οἰκογενείας Χουσεῖν Σαχὶν βέη Σίσκου, ἔχομεν τὴν τιμὴν νὰ γνωρίσωμεν ὑμῖν ὅτι θὰ μεριμνήσωμεν ἵνα τὰ ὡς ἄνω μνημεῖα περιληφθῶσιν εἰς τὸ πρόγραμμα ἐργασιῶν τοῦ ἀρξαμένου ἔτους.

Ἐντολῇ Ὑπουργοῦ

Ὁ Διευθυντὴς Ἀναστηλώσεων
ἀ.α. Γ. Σολομωνίδης»

—Προαχθεῖς εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ ταγματάρχου ὁ τέως λοχαγὸς κ. Αὐγερινὸς ἐτοποθετήθη ὡς διοικητὴς Ἐθνοφυλακῆς Πυρσογιάννης.

—Τὴν 18.1.70 ἡ ποδοσφαιρικὴ μας ὁμάς «Πίνδος» ἠττήθη εἰς Κατσικὰν ὑπὸ τῆς «Θυέλλης» μὲ τέρματα 5—0.

—Τὴν 24.1.70 ἀφίχθησαν ἐνταῦθα ἐπιβαίνοντες ἐλικοπτέρου εἰδικοί μηχανικοὶ τῆς ΔΕΗ Ἕλληνες καὶ ξένοι, πρὸς ἐπιθεώρησιν τῆς χαράδρας τοῦ Ἀώου ὅπου μελετᾶται ἡ κατασκευὴ ὑδροηλεκτρικοῦ ἔργου.

—Τὴν 25.1.70 καὶ περὶ ὦραν ὄν μ.μ. εἰς τὴν αἴθουσαν τελετῶν τοῦ Ἐθνικοῦ Ὀρφανοτροφείου Κονίτσης ἐτελέσθησαν τὰ ἐγκαίνια τῆς ὑπὸ τῆς Νομαρχίας διοργανωθείσης φωτογραφικῆς ἐκθέσεως ἔργων ἀναπτύξεως Ἠπείρου, εἰς τὰ ὅποια παρέστησαν ὁ Σεβ(τ)ος Μητροπολίτης μας κ.κ. Σεβαστιανός, ὁ κ. Νομάρχης, ὁ Στρατ. Διοικητὴς Ἠπείρου κ. Νικ. Δάμπασης, ὁ Ἀνώτ. Δ)τῆς Χωρ(κ)ῆς Ἠπείρου κ. Διον. Βλάχος, ὁ γεν. διευθυντὴς τοῦ Βασιλικοῦ Ἰδρύματος κ. Μιχ. Ξένος, καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι, αἱ ἀρχαὶ τῆς Κονίτσης καὶ πολλοὶ ἄλλοι συμπολίται.

Κατ' ἀρχὰς ἔλαβε τὸν λόγον ὁ Δήμαρχος κ. Θωμᾶς Καρατζῆμος ὁ ὁποῖος ἔκανε ἀπολογισμὸν τῶν ἐκτελεσθέντων ἐν Κονίτση ἔργων κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος τὰ κυριώτερα ἐκ τῶν

ὁποίων ἦσαν, ἡ ἀποπεράτωσις τοῦ Γυμνασίου, ἡ κατασκευὴ νέων συγχρονισμένων δημοτικῶν ἀφοδευτηρίων, ἡ ἀνεύρεσις καὶ ἀξιοποιήσις νέων πηγῶν ποσίμου ὕδατος ἡ σιμεντόστρωσις τῆς ὁδοῦ ἀπὸ δημαρχείου μέχρι Μητροπολιτικοῦ μεγάρου, ἡ κατασκευὴ μεγάλου ὀχετοῦ ἐν Κάτω Κονίτση κ.ἄ. Ἀνεκοίνωσεν ἐπίσης καὶ τὰ προγραμματισθέντα διὰ τὸ μέλλον ἔργα τὰ ὅποια εἶναι, ἡ κατασκευὴ δύο μεγάλων ὕδατοδεξαμενῶν ποσίμου ὕδατος καὶ ἡ ἀνακατασκευὴ τοῦ ἐσωτερικοῦ ὕδραγωγείου, ἡ ἀνέγερσις νέων συγχρονισμένων δημοτικῶν σφαγείων ἔξωθι τῆς πόλεως, ἡ ἀσφαλτόστρωσις τῆς πλατείας δημαρχείου τῆς ἄνωθεν τῆς Κεντρικῆς Πλατείας ὁδοῦ· σιμεντρόστρωσις δὲ τῆς ἀπὸ καταστήματος Γκάσιου μέχρι Πρακτορείου Κ.Τ. Ε.Υ.Λ. ἐτέρας τοιαύτης, ἡ κατασκευὴ παιδικῆς χαρᾶς ἐν Ἄνω Κονίτση συμφώνως πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ ἀειμνήστου εὐεργέτου Ἴπποκράτους Νάτση καὶ συγκεκριμένως εἰς τοποθεσίαν Καρυῆς, ἡ ἐπιχωμάτωσις τοῦ πρὸ τοῦ νέου Γυμνασίου λάκκου, ἡ ἀποπεράτωσις τοῦ τουριστικοῦ περιπτέρου, ἡ ἀνέγερσις τουριστικοῦ ξενῶνος (Σημ. ἀνταποκριτοῦ: ὡς τοιοῦτος δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ἡ οἰκία τοῦ Χουσένμπεη Σίσκου, τὸ πρῶν Γυμνάσιον ἐπισκευαζόμενον), ἡ προμήθεια δημοτικοῦ αὐτοκινήτου ἀπορριμμάτων - καθαριότητος κ.ἄ. καὶ τέλος ἡ ἐν καιρῷ ἀνέγερσις νέου εὐπρεποῦς Δημαρχείου.

Μετὰ τὸν κ. Δήμαρχον ὠμίλησεν ὁ κ. Νομάρχης ἀπαριθμήσας τὰ ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Κυβερνήσεως ἐκτελεσθέντα εἰς τὸν Νομὸν μας ἔργα εἰς ὄλους τοὺς τομεῖς κατὰ τὸ ἔτος 1969 καὶ ἀναπτύξας τὸ πρόγραμμα τῶν ὑπὸ μελέτην διὰ τὸ μέλλον τοιοῦτων.

Κατόπιν ἐτελέσθησαν τὰ ἐγκαίνια τῆς φωτογραφικῆς ἐκθέσεως, καὶ οἱ ἐπίσημοι ἀφοῦ ἔτυχον δεξιώσεως ἐκ μέρους τοῦ Σεβασμιωτάτου καὶ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ Ἰδρύματος κ. Νικ. Παππᾶ ἀνεχώρησαν.

ΑΦΙΞΕΙΣ

Ἀφίχθησαν ἐξ Ἀθηνῶν οἱ κ.κ. Νικ. Γιάκας, τέως Γεν. Ἀρχίατρος, Γεώργιος Χ. Πατέρας μετὰ τῆς κυρίας του, Ἀπόστολος Ν. Οἰκονόμου διὰ Βούρμπιανην καὶ Κώστας καὶ Τάκης Παπαδημούλης.

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

Ὁ κ. Παναγιώτης Ι. Γέγιος ἐγένετο πατὴρ θήλεος τέκνου ὁμοίως καὶ ὁ κ. Θωμάς Νίτσας.

ΓΑΜΟΙ — ΜΝΗΣΤΕΙΑΙ

Ἐτελέσθησαν πρὸ καιροῦ οἱ γάμοι τοῦ κ. Χριστοφόρου Μπριασοῦλη ὑπαλλήλου ΟΤΕ μετὰ τῆς δίδος Εὐδοκίας Τσουβάλα ἐξ Ἄρτης.

Ὁ κ. Μαργαρίτης Α. Ζούκης καὶ ἡ δις Σοφία Καραγιάννη ἐξ Ἡλιόρραχης ἀντήλλαξαν ἀμοιβαίαν ὑπόσχεσιν γάμου. Ὁ μοίως δὲ καὶ ὁ καθηγητὴς κ. Θεμιστοκλῆς Παπαθεμιστοκλέους μετὰ τῆς δίδος Ἀμαλίας Παπαγιαννοπούλου.

ΘΑΝΑΤΟΙ

Τὴν 23.1.1970 ἀπεβίωσεν εἰς ἡλικίαν 72 ἐτῶν ἡ σεβαστὴ δέσποινα Αἰκατερίνη Α. Ρούση εὐεργέτις τῆς Κονίτισης. Ἡ κηδεῖα τῆς ἐγένεο τὴν ἐπομένην. Ἐπικήδειον ἐξεφώνησεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης μας καὶ κατετέθησαν εἰς τὴν σορὸν τῆς στέφανοι ὑπὸ τοῦ κ. Κ. Φρόντζου ἐκ μέρους τῆς Ε.Η.Μ. καὶ ὑπὸ τοῦ Γυμνασιάρχου Κονίτισης κ. Ἀθ. Πλάκα.

Τὴν 25.1.70 ἀπεβίωσεν ἐνταῦθα εἰς ἡλικίαν 76 ἐτῶν ὁ ἐξ Ἀρίστης Χρῆστος Δ. Βανδέρας, πατὴρ τοῦ ἱατροῦ κ. Δημητρίου Βανδέρα.

— Κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος 1969 ἐδηλώθησαν εἰς τὸ Ληξιαρχεῖον Κονίτισης, γεννήσεις 33, γάμοι 17 καὶ θάνατοι 18.

— Τὴν 3.12.69 ἐπραγματοποιήθη εἰς Κόνιτσαν καὶ εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς Πνευματικῆς Στέγης ἡ δευτέρα ἐντὸς τοῦ 1969 Ἐπιμορφωτικὴ Συγκέντρωσις τῶν Προέδρων καὶ Γραμματέων τῶν Κοινοτήτων τῆς Ἐπαρχίας μας.

Μετὰ τὸν ἀγιασμόν ὠμίλησεν ὁ Ἐπαρχος κ. Ρεμπάπης κηρύξας τὴν ἑναρξιν.

Ὁ Νομάρχης κ. Μάλλιαρης ὠμιλήσας ἐξέφρασε τὴν χαρὰν του διὰ τὴν πραγματοποίησιν τοῦ δευτέρου τούτου σεμιναρίου εἰς τὴν Ἐπαρχίαν μας. Εἶπεν ὅτι ὑπάρχει κατηρτισμένο εἰδικὸ πρόγραμμα διὰ τὰ ἀκριτικὰ χωρία, ἀπὸ Φούρκας μέχρι Λάβδανης. Μελετᾶται δὲ νὰ ἀποκτήσῃ καὶ στὰ χωρία κάθε ἀγροτικὴ οἰκογένεια κλῆρον 50 τουλάχιστον ἀρδευσίμων στρεμμάτων καὶ ἄλλων 50 — 100 ξηρικῶν κλπ. Ὑπάρχουν Κοινότητες μὲ μὴ ἐπαρκεῖς ἐκτάσεις,

ὑπάρχουν καὶ ἄλλαι μὲ περισσεύσας τοιαύτας ὅπως π.χ. ἡ Μελισσόπετρα ὅπου ἅμα κατασκευασθῆ τὸ μελετώμενον μέγα ἀρδευτικὸν ἔργον εἶναι δυνατὸν νὰ ἐγκατασταθοῦν καὶ 10 ἀκόμη οἰκογένειαι. Δαπανᾷ, εἶπεν, ἡ Ἑλλάς 150 ἑκατομμύρια δολλάρια ἐτησίως διὰ τὴν εἰσαγωγὴν κρεάτων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ. Ἡ κτηνοτροφία θὰ ἐνισχυθῆ καὶ αὐξηθῆ. Θὰ συγκεντρωθοῦν ὀρισμένα μικρὰ χωριά καὶ θὰ γίνουσι σιγὰ σιγὰ μεγαλύτεροι οἰκισμοὶ εἰς τὴν ὕπαιθρον. Μελετᾶται νὰ ἰδρυθοῦν βιοτεχνίαι ὑφαντικῆς ξυλογλυπτικῆς κλπ. Ὅλαι αἱ πλουτοπαραγωγικαὶ πηγαὶ νὰ ἀξιοποιηθοῦν· νὰ μὴν ὑπάρχουν πλούσιαι κοινότητες καὶ πτωχοὶ δημόται. Τὰ φράγματα Κονίτισης καὶ Μελισσόπετρας θὰ ἐνταχθοῦν εἰς τὸ νέον πρόγραμμα. Ἡ ὁδὸς Κονίτισης — Νεαπόλεως Δυτ. Μακεδονίας θὰ συνεχισθῆ, ἡ ὁδὸς Πάδων — Ἀρμάτων θὰ διανοιχθῆ καὶ θὰ συντηρηθοῦν ἄλλοι ἐπαρχιακοὶ καὶ κοινοτικοὶ δρόμοι.

Ὡμίλησαν ὁμοίως καὶ οἱ διάφοροι προϊστάμενοι καὶ ἀρμόδιοι τῶν ὑπηρεσιῶν τῆς Νομαρχίας.

Ὁ Διευθυντὴς Νομαρχίας κ. Κων. Πάλιος ἀναπτύξας τὸ θέμα «Κοινοτικὴ Ἀνάπτυξις» παρεπονέθη ὅτι δὲν εὔρε τὴν πρέπουσαν ἀνταπόκρισιν ὅσον ἀφορᾷ διὰ τὴν συγκρότησιν τοπικῶν Ἐπιτροπῶν Κοινοτικῆς Ἀναπτύξεως ἂν καὶ ἀνέπτυξε τὸ θέμα καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν σεμινάριον. Ἡ τοπικὴ αὐτοδιοίκησις διέρχεται κρίσιν, κατέληξεν.

Ὁ γεωπόνος κ. Δ. Παπαδόπουλος ἀνέπτυξε τὸ γεωργικὸν πρόγραμμα τῆς Κυβερνήσεως τὸ ὁποῖον ἐν ὀλίγοις εἶναι: Αὐξήσις γεωργικῶν καὶ κτηνοτροφικῶν προϊόντων. Νὰ παράγουν μόνοι τῶν οἱ γεωργοὶ τὰς ζωοτροφὰς τῶν. Νὰ μειωθῆ ἡ καλλιέργεια τοῦ σίτου καὶ νὰ αὐξηθῆ ἡ τῆς κριθῆς, τῶν ὑβριδίων ἀραβοσίτου, τῆς μηδικῆς κ.ἄ. Νὰ βελτιωθοῦν οἱ βοσκότοποι καὶ νὰ αὐξηθῆ ἡ κτηνοτροφία. «Ἄλλὰ δὲν ἀρκοῦν μόνον τὰ προγράμματα, εἶπεν ὁ κ. Παπαδόπουλος ἐπισφραγίζων τὴν ὁμιλίαν του, χρειάζεται παραλλήλως καὶ ἡ δραστηριότης τῶν ἀγροτῶν μας».

Μετὰ τὸ πέρας τῶν ὁμιλιῶν ὁ λόγος ἐδόθη εἰς τὸν Δήμαρχον Κονίτισης κ. Θ. Καρατζῆμον ὁ ὁποῖος ἠύχαρίστησε τὸν κ. Νομάρχην διὰ τὸ ὑπὲρ τῆς ἀκριτικῆς ταύτης πόλεως καὶ ἐπαρχίας ἐπιδεικνυόμενον ἐνδιαφέρον του καὶ ἐζήτησεν ὅπως τοποθετηθῆ ὑπομηχανικὸς τῆς Τ.Υ.

Δ.Κ. ένταύθα ὅπως ὑπῆρχε καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν ἢ τουλάχιστον καὶ νὰ ἔρχεται τοιοῦτος ἐπὶ τριήμερον καὶ οὐχὶ ἅπαξ τῆς ἐβδομάδος ὅπως συμβαίνει τώρα.

Κατόπιν οἱ Πρόεδροι τῶν Κοινοτήτων ἀνέπτυξαν ἐν συντομίᾳ τὰ ἐπείγοντα ζητήματα καὶ αἰτήματα τῶν Κοινοτήτων των.

Ὁ Πρόεδρος Ἀγ. Βαρβάρας ἐζήτησε βελτίωσιν τῆς ὁδοῦ καὶ ἀποκατάστασιν συγκοινωνίας.

Κατόπιν ὁ κ. Νομάρχης ἐζήτησε νὰ πληροφορηθῆ πόσαι Κοινότητες στεροῦνται ἠλεκτρικοῦ φωτὸς καὶ ὑδρεύσεως.

Ὁ Πρόεδρος Ἀγ. Παρασκευῆς εἶπεν ὅτι ἐπείγει ἡ ἐπίσκευή τῆς ἀμαξιτῆς πρὸς τὸ χωρίον του ὁδοῦ. Ὁ Ἀετόπετρας ἐζήτησε τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ ἡμιτελοῦς ὑδραγωγείου καὶ κατασκευὴν Σχολείου. Ὁ Ἀηδονοχωρίου ἐζήτησε κατασκευὴν ὑδρευτικοῦ καὶ ἀρδευτικοῦ ἔργου. Τὰ αἰτήματα τοῦ Ἀμαρντου ἦσαν ἡ δρομολόγησις αὐτοκινήτου καὶ ἡ ὑδρευσις. Τὰ Ἄρματα καὶ τὸ Δίστρατον ἐζήτησαν τὴν διάνοιξιν τῆς ἀπὸ Πάδες μέχρις Ἀρμάτων ὁδοῦ. Ὁ κ. Νομάρχης εἶπεν ὅτι ἡ πίστωσις ὑπάρχει καὶ τὸ ἔργον θὰ ἀρχίσῃ τὴν προσεχῆ ἀνοιξιν. Ὁ Πρόεδρος Ἀσημοχωρίου ἐζήτησε τὴν ἐπίσκευήν τοῦ δρόμου, τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ ἡμιτελοῦς ἀρδευτικοῦ ἔργου καὶ τὴν ἀνέγερσιν Κοινοτικοῦ Καταστήματος. Ὁ τοῦ Γανναδιοῦ ἐζήτησε τὴν κατασκευὴν τοῦ δρόμου πρὸς Μόλισταν καὶ ὁ τοῦ Γοργοποτάμου τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς κοινοτικῆς ὁδοῦ καὶ δρομολόγησιν λεωφορείου μέχρι τῆς Κοινότητος. (Νὰ ὑποχρεωθῆ ὁ ἐργολάβος Κυργιόπουλος νὰ ἀποπερατώσῃ τὴ νῆμιτελῆ ὁδόν)· καὶ τέλος τὴν κατασκευὴν προβόλων εἰς τὸν ποταμὸν πρὸς ἀξιοποίησιν τοῦ κάμπου. Ἡ Κοινότης Ἐλευθέρου ἀριθμοῦσα 250 κατοίκους ἔχει ἀνεπαρκῆ ὑδρευσιν. Αἱ Κοινότητες Ἐξοχῆς καὶ Ἡλιόρραχης ἔχουν ἀνάγκην ὑδρεύσεως. Ὁ Πρόεδρος Καθασίλων ἐζήτησε τὴν ἐπίσκευήν τῆς ἀμαξιτῆς ὁδοῦ διότι δὲν περνᾷ οὔτε τρακτέρ καὶ τὴν κατασκευὴν ὑδρευτικοῦ ἔργου. Ὁ τῆς Καλλιθέας ἐζήτησε τὴν ἐπίσκευήν τοῦ δρόμου πρὸς τὸ χωρίον του καὶ ὁ τῆς Καστανέας ἂν ἀποκλεισθῆ ἢ πρὸς τὸ χωρίον του ὁδὸς νὰ διορθωθῆ ἐγκαίρως διὰ νὰ μὴν μένουσιν ὡς ἄλλοτε ἀπομονωμένοι οἱ 150 κάτοικοί της. Ὁ

τῆς Κλειδωνιάς ἐζήτησε τὴν ἐπίσκευήν ὁδοῦ καὶ ὑδρευτικὸν ἔργον. Ὁ Πρόεδρος Λυκορράχης ἐζήτησε τὴν ἐπίσπευσιν τῶν ἐνεργειῶν διὰ τὴν ἀποφασισθεῖσαν μετακίνησιν τοῦ χωρίου. Ὁ τοῦ Μαζίου τὴν κατασκευὴν ἐξωτερικοῦ ὑδραγωγείου καὶ ἐνὸς ἐσωτερικοῦ δρόμου. Ὁ Πρόεδρος Μελισσοπέτρας ἐζήτησε τὴν κατασκευὴν τοῦ μεγάλου ἀρδευτικοῦ ἔργου, τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ ὑδραγωγείου καὶ δρομολόγησιν λεωφορείου διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν 270 κατοίκων της. Δρόμος καὶ ὑδραγωγεῖο ἦσαν τὰ αἰτήματα τῆς Μολίστης, καὶ δρόμος πρὸς ποταμὸν διὰ νὰ προμηθεύωνται οἰκοδομικὰ ὑλικά τῆς Μολυβδοσκεπάστου. Ὁ Πρόεδρος Νικάνορος εἶπεν ὅτι οἱ 180 κάτοικοι τοῦ χωρίου του δὲν ἔχουν πόσιμον ὕδωρ, χρειάζεται ὑδραγωγεῖον. Ὁ Πρόεδρος Ὁξυᾶς ἐζήτησε βελτίωσιν τοῦ πρὸς τὴν Κοινότητά του δρόμου (χαλικόστρωσιν)· ἐπίσης καὶ ὁ τῆς Λαγκάδος. Ὁ Πρόεδρος Χιονιάδων εἶπεν ὅτι στὸ χωριὸν του ἔμειναν 16 μόνον ἄτομα. Ἄν γίνῃ ὁ δρόμος 1½ χιλιόμετρον πιθανὸν νὰ ξαναγυρίσῃ κόσμος. Ὁ Πρόεδρος Πάδων ἐζήτησε τὴν διάνοιξιν τῶν ὀχετῶν τῆς Ἐπαρχιακῆς ὁδοῦ καὶ ὁ τοῦ Παλαιοσελίου τὴν κατασκευὴν ὑδρευτικῶν καὶ ἀρδευτικῶν ἔργων. Ὁμοίως καὶ ὁ τῆς Πηγῆς ἐζήτησε τὴν κατασκευὴν ἀρδευτικοῦ καὶ δύο γεφυρῶν ἐπὶ τῆς Κοινοτικῆς ὁδοῦ. Ὁ τοῦ Πληκατίου τὴν ἐπίσκευήν τῆς ὁδοῦ καὶ ὁ τῆς Πουρνιάς ὑδραγωγεῖον καὶ ἐπαλήθευσιν τῆς διαχειριστικῆς ἐκθέσεως ὑλοτομίας, διὰ τὴν ὁποίαν ὁ παριστάμενος δασάρχης Κονίτσης κ. Η. Κολοβίνος εἶπεν ὅτι θὰ πραγματοποιηθῆ ἐντὸς μηνός. Ὁ Πρόεδρος Πύργου ἐζήτησε τὴν ἐπίσκευήν ἐνὸς τμήματος τῆς κοινοτικῆς ὁδοῦ, τὴν κατασκευὴν μιᾶς ὑδατοδεξαμενῆς καὶ τὴν ἔναρξιν ἐκμεταλλεύσεως τοῦ ὑπάρχοντος ἐκεῖ κοιτάσματος ἀμάντου. Ὁ Πρόεδρος Πυρσογιάννης ἐζήτησε τὸν διορισμὸν νέου ἀγροτικοῦ ἱατροῦ, καὶ ὁ τοῦ Μοναστηρίου τὴν ἐπίσκευήν τῆς ὁδοῦ.

Κατόπιν ἡ συγκέντρωσις ἐπερατώθη.

Ἀναχωρῶν δὲ ὁ κ. Νομάρχης συνέστησε πρὸς τοὺς κ.κ. Προέδρους καὶ Γραμματεῖς τῶν Κοινοτήτων, νὰ ἐντείνουσι τὰς δραστηριότητάς των, οὕτως ὥστε ἀποχωροῦντες νὰ ἀφήσουσι τὴν προσωπικὴν των σφραγίδα καὶ νὰ συνδέσουσι τὸ ὄνομά των μὲ ὠραία κοινωφελῆ κοινωτικά ἔργα.

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

(Σημ. Οί επιθυμούντες να συμπεριληφθούν εις τόν κατωτέρω κατάλογον παρακαλούνται να άπευθυνθούν εις τήν Διεύθυνσιν του Περιοδικου)

ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ ΑΘΗΝΩΝ

Νίκος Αργιάννης, Ασκληπιού 7, τηλ. 611. 417
Νικόλ. Καζαμίας, Μπενάκη 24, τηλ. 627-725
Ίωάν. Γ. Λυμπερόπουλος, Αλεξ. Σούτσου 5, τηλ. 613-661.
Ναπολέων Μπάρκης, Ακαδημίας 63, 632-595
Νίκος Πύρρος, Έμμ. Μπενάκη 8 τηλ. 315-130
Πέτρος Φρόντζος, Λυκούργου 14, τηλ. 526-611
Ίω. Αδαμαντίδης, Γ. Σταύρου 6, τηλ. 526-669
Μιχ. Μαρτσέκης, Λυκούργου 14, τηλ. 526-611
Απόστ. Κυπαρίσης, Πανεπιστημίου 64, τηλ. 613-702.

ΙΑΤΡΟΙ ΑΘΗΝΩΝ

Γεώργιος Γάκης, Παθολόγος - Ρευματολόγος, Καρνεάδου 3, τηλ. 719-746
Ευάγγελος Γεωργίου, Παθολόγος, ΚΠόλεως 55, Συν. Παπάγου, τηλ. 651-072
Νικόλ. Γιάκας, Παθολόγος - Καρδιολόγος, Στουρνάρα 49α, τηλ. 634-470, οίκια: 651-498
Παντελής Γιαννούλης, Καρδιολόγος, Ε. Αντωνιάδου 1, τηλ. 815-850
Βασ. Γκατσόπουλος, Καρδιολόγος-Παθολόγος, Κασσαβέτη 7 Κηφισιά, τηλ. 8-012-707
Φώτιος Γουσγούνης, Παθολόγος, Σόλωνος 116, τηλ. 616-563
Νικόλ. Γράβος, Καρδιολόγος, 28ης Οκτωβρίου 242, τηλ. 813-664
Αριστοτέλης Ζακόπουλος, Μαιευτήρ, Βασ. Φρειδερίκης 40, Περιστερι, τηλ. 571-612
Πλάτων Κεχαγιᾶς, Παθολόγος, Διγενῆ Ακρίτα 15, τηλ. 641-872
Χαρ. Κούσιος Παθολόγος, Πατρ. Ίωακείμ 45, τηλ. 722-507
Μιχ. Μηλίγκας, Παθολόγος, Καρδιολόγος, Σκαλιστήρη 18, τηλ. 874-568
Φώτης Μπαρᾶς, Μαιευτήρ-Γυναικολόγος, Ομήρου 58, τηλ. 623.210
Ανδρέας Μπούζας, Οφθαλμίατρος Σκουφᾶ 59, τηλ. 611.172
Ίωάννης Παπαδημούλης, Παθολόγος—Αναισθησιολόγος, Ζήνωνος 21, τηλ. 521-664
Νικόλαος Τράντας, Οφθαλμίατρος—Υφηγητ., Γ' Σεπτεμβρίου 47, τηλ. 812—717
Βασίλειος Χρήστου, Ακτινολόγος, Κανάρη 19, τηλ. 611-391
Χρήστος Χρήστου, Χειρουργός, Λιβίνη 4 (τέρμα Ίπποκράτους), τηλ. 647-765
Τάκης Γούσιος, Ιατρός—Χειρουργός Βασ. Σοφίας 37, τηλ. 716-090
Ζήσης Παπαγεωργίου, Παθολόγος—Καρδιολόγος, Κύπρου 72, τηλ. 845-593
Κώστας Ζέρβας, Παθολόγος—Καρδιολόγος, Αραχώβης 16, τηλ. 630-783

ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Νικ. Πύρρος δδός Μπότσαρη
Σερ. Φράγκος » Καπλάνη
Κωσ. Φρόντζος » Μπότσαρη
Κωσ. Λαζαρίδης 28ης Οκτωβρίου 75

ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΙ ΑΘΗΝΩΝ

Μερόπη Αδαμαντίδη, Ρόδου 43, τηλ. 874-702
Ευάγ. Αλεξιάδης Δημοκρίτου 1 τηλ. 613-508
Φούλα Κρέμου, Βουκουρεστίου 20, τηλ. 611.786
Κ. Φλώρος, Χαρ. Τρικούπη 65, τηλ. 625.177
Π.Ο.Λ. ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ—ΑΡΧΙ-ΤΕΚΤΟΝΕΣ ΑΘΗΝΩΝ κ.λ.π.
Λέανδρος Γεροντάκης, αρχιτέκτων, Βασ. Σοφίας 133, τηλ. 662-893
Πέτρος Μπάκας, πολ. μηχανικός, Βεραντζέρου 22, τηλ. 531-428
Γεώργιος Ράγκας, Πολ. μηχανικός, Σωκράτους 59, τηλ. 520-719
Κων)τίνος Τσίλης, πολ. μηχανικός, Αριστέιδου 10, τηλ. 234-225
Χρήστος Φλώρος, μηχανολόγος—ηλεκτρολόγος, Θεμιστοκλέους 42, τηλ. 619-805
Τεχνικόν Γραφείον Δ. Τσάνου, Σωκράτους 59, τηλ. 520-719
Τεχνικόν Γραφείον, Έπαμ. Παπαχρήστου, μηχανικού, Χαλκοκονδύλη 36, τηλ. 533-321, τηλ. 363-145

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

«Ίωάννινα», Ν. Τσάκας, Βερανζέρου 10, τηλ. 523-204
«Στάνλεϋ» Β. Ρόζος, Δ. Παγώνης και Ε. Τσάνος, Οδυσσέως 1, τηλ. 531-780

ΑΘΗΝΩΝ ΔΙΑΦΟΡΑ

«Νυφικά διάφορα», Βεατρίκη Τσαλαμάνη, Αγ. Μάρκου 10, τηλ. 224-486.
Βιοτεχνία Νεωτερισμών και Εισαγωγών (Έσώρουχα—Δαντέλλες—Πλεκτά κ.λπ.), Μίλτος Ζαφείρης Ο.Ε., Αθηναίδου 3, τηλ. 229-564
«Νεωτερισμοί» Α)φοί Ζαφείρη, Κολοκοτρώνη 34δ, τηλ. 234-070
Κορνίζες—Πίνακες, Σδράβος, Βύσσης 21, τηλ. 314 264
Ραφείον: Φροντζος Φίλιππος, Λέκκα 3, τηλ. 236-328
Εισαγωγών: Είδη Γυναικεία, Φλώρος Νικόλ, Ευαγγελιστορίας 5, τηλ. 236-927
Λογιστικά Νίκος Βρυζώνης, Επιδαύρου 21, τηλ. 534-605
Έλαιοχρωματιστής Ανδρέας Γκόντζος, Φωτομάρα 49, τηλ. 917-8 2
Έμποροραφείον Νίκος Καρράς, Γεωργίου Σουρή 5, Γαλάτσι.
Ευθ. Κήττας: Έμπορος Ξυλείας οδός Δημοσθένους 69, τηλ. 529-538

ΙΑΤΡΟΙ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Αθαν. Μενέκας, ώτορινολαγγολόγος οδός Καραϊσκάκη
Αλ. Πηγαδάς, οδοντίατρος, Γολι—Καφενέκων Κίγκας » οδός Σαμοῦ λ
Δημ. Κήττας Παθολόγος 28 Οκτωβρίου 12, τηλ. 82-52

ΔΙΑΦΟΡΑ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Κώστας Γέγιος: Έστιατόριον «Η Κονίτσα» οδός Καραϊσκάκη 9